

NAŠE DELO

9. seja DS Tovarne celuloze Medvode

MEDVODE, JULIJA — DS podjetja je v okviru precej obširnega dnevnega reda obravnavalo: pripombe komisije za samoupravne akte delovnih organizacij občinske skupščine Ljubljana-Siška na predlog statuta podjetja, obračun OD za mesec junij, finančno situacijo podjetja, delo na razvoju podjetja v okviru papirne industrije ter informacijo o družbenem dogovoru in pripravi na izdelavi predloga samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in OD.

Glede na to, da je komisija za samoupravne akte pri skupščini občine Ljubljana-Siška v svojem sklepu podala mnenje, da je predlog statuta podjetja za miren dokončen sprejem, je DS upošteval pripombe komisije in dokončno sprejel statut podjetja.

V mesecu juniju je bil v tovarni letni remont, kar je povzročilo izpad proizvodnje v času remonta. Redni letni remont je bil letos opravljen v predvidenem roku in v redu. DS je določil za mesec junij vrednost točke 3,8 starih dinarjev, kar je nekoliko višje kot zaščitna vrednost točke, ki znaša 3,6 starih dinarjev.

Finančna situacija podjetja je v letošnjem letu slaba, ker se

podjetje bori z izgubo, istočasno pa ima velike težave zaradi nelikvidnosti. Medtem ko so se cene osnovnim surovinam, pomožnim materialom in uslugam močno dvignile, pa podjetje pri svojih kupcih še ni doseglo soglasja za korekturo cen celuloze. Zaradi takih razmer je lastna cena celuloze višja od prodajne cene, kar pa je nevzdržno.

Posebno pereče pa je vprašanje nelikvidnosti podjetja. Naši dolžniki — papirnice so nam v prvih petih mesecih plačevale račune povprečno v 149 dneh. Po stanju 30. 6. 1971 je bilo zapadlih terjatev do naših glavnih kupcev: Vevče — 6.483.904,51 din, Količevo — 1.591.425,25 din, Radeče — 1.309.575,65 din in Sladki vrh — 971.404,70 din. 90 % vseh naših terjatev odpade na papirnice. Zaradi navedenega stanja je tovarna ravno tako slab plačnik računov svojim dobaviteljem in plačuje (5 prvih mesecev) po 144 dneh. Od vseh obveznosti tovarne do dobaviteljev odpade na Gorjano 60 % obveznosti. V zvezi z navedenim je DS obravnaval odprto pismo direktorja Gorjane, v katerem seznanja DS s kritičnim stanjem plačil gozdnemu gospo-

darstvu in drugim podjetjem za nabavljeno lesno maso.

Po obširni obravnavi finančne situacije podjetja je DS sklenil, da pošlje podjetje delavskim svetom papirnic posebno pismo in jih seznani z navedeno problematiko.

DS je obravnaval tudi možnosti za najetje kreditov za obratna sredstva pri Ljubljanski banki in pri skladu skupnih rezerv občine ter zadalžil vodstvo podjetja, da poskuša dobiti kredite pri navedenih ustanovah.

Vodstvo podjetja naj čimprej doseže korekturo cen celuloze pri naših kupcih, pri čemer je treba posebej poudariti, da papirnice uvažajo celulozo z znatno višjimi stroški, kot so stroški za nabavo domače celuloze.

Iz poročila direktorja o položaju pri skupnem programu razvoja papirne industrije je bilo zaključiti, da slovenske papirnice ne kažejo razumevanja in pripravljenosti za sodelovanje pri rekonstrukciji Tovarne celuloze v Medvodah.

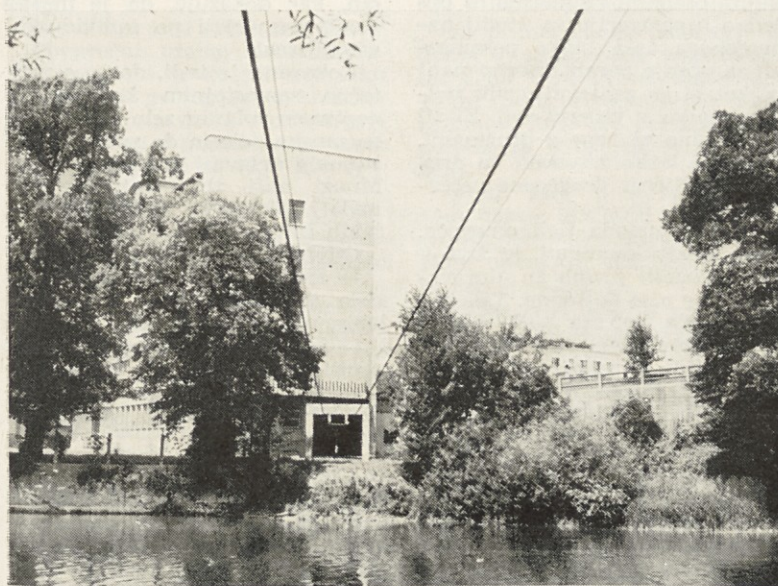
DS je bil seznanjen z vsebino družbenega dogovora, ki so ga sprejeli: izvršni svet gospodarske zbornice in sindikati. Istočasno je obravnaval tudi osnovne elemente samoupravnega sporazuma, ki ga pripravlja papirna industrija. Osnutek tega sporazuma bo kmalu dan v obravnavo kolektivom slovenskih papirnic.

M. G.

Iz istega zornega kota



Pred 40 leti...



... in danes

Iz poslovnega poročila za prvo polletje 1971

KOLIČEVO, JULIJA

Proizvodnja in realizacija

Plana blagovne proizvodnje nismo izpolnili, dosežena proizvodnja pa je za 0,8 % pod planiranimi količinami za I. polletje. Izpad v proizvodnji je nastal predvsem pri ovojnih in embalažnih papirjih, ostalih papirjih in pri proizvodnji lepenke. Prav tako plan ni bil izpolnjen pri proizvodnji pare in pri proizvodnji lesovine.

Letošnja proizvodnja je tudi nižja od dosežene v lanskem prvem polletju pri blagovni proizvodnji za 3,9 %, pri proizvodnji električne energije za 4,5 %, pri proizvodnji pare za 4,7 % in pri proizvodnji lesovine za 16,6 %.

Vzroki za nižjo blagovno proizvodnjo so v krajšem obratovalnem času proizvodnih strojev in v nižji urni proizvodnji.

Kot posledica nižje proizvodnje na strojih in s tem nižje blagovne proizvodnje se pojavlja tudi nižja realizacija. Planirana realizacija je dosežena le z 99,2 %, realizacija po količini, primerjana z lanskim I. polletjem, pa je dosežena le s 96,4 odstotka.

Osebnih dohodki

Izplačevanje osebnih dohodkov je bilo, ne glede na dosežene rezultate poslovanja in ne glede na gibanje življenjskih stroškov, podvrženo zamrznitvi. Z zveznim zakonom in kasneje z republiškim zakonom je bilo predpisano, da se smejo osebni dohodki v letošnjem letu, do sprejetja samoupravnih sporazumov, povečati le za 11 % glede na lansko leto. Izplačilo osebnih dohodkov je bilo

(Nadaljevanje na 3. strani)

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV



ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

PAPIRNICE KOLIČEVO

TOVARNE CELULOZE MEDVODE



Kot da bi veter slučajno nanesel etikete na zvitke...

Drugi osnutek samoupravnega sporazuma

VEVČE, JULIJA — V zadnji številki smo objavili osnutek samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnega dohodka, kakršnega je komisija sestavila po do tedaj znanih stališčih in merilih drugih panog in stališč sindikatov. Med tem so se stališča do nekaterih postavk bistveno spremenila, zaradi česar je morala komisija ponovno obravnavati osnutek, ter se seveda prilagoditi tistim stališčem, ki bodo prevladovala pri verificiranju sporazuma. Spremeniti pravzaprav moramo zato, ker je verificacijska komisija organ, ki ima vse kompetence zavrniti, če postavke niso v skladu s splošnimi stališči sindikatov in drugih upravnih forumov, ki pri tem sodelujejo, ki pa menjajo stališča z dneva v dan in ki si sami niso na jasnem, kako naj bi taki sporazumi definitivno izgledali. Pri tem jim v dobro pišemo le to, da področje osebnih dohodkov res ni enostavno vprašanje.

Opazimo, da so komisije za pravo predlogov, vse brez izjeme, postavljene pod dojem, da se morajo boriti za čim višji dovoljeni osebni dohodek v panogi iz strahu pred zelo rigoroznim davkom. Danes je vidno, da bi komisije resnično lahko mnogo bolj trezno in bolj realno urejale vprašanje osebnih prejemkov in delitve dohodka v svoji branži, če bi se ne bali, da jim bo kdo kdaj očital plačevanje davka, zaradi pomanjkanja iznajdljivosti. Žal je res tako, da nas dogovori, pogajanja tudi ovirajo v resnem delu.

Največje spremembe v stališčih so nastale glede nivoja povprečnih osebnih dohodkov za posamezno grupacijo. Obveljala je trditev, da morajo prav vse panoge izhajati iz nivoja splošnega družbenega dogovora, kjer je najnižja postavka 800 din in da vsakršno odstopanje od teh postavk lahko opravičujemo le z delovnimi pogoji. Komisija je zato porabila analitično oceno delovnih mest v krški papirnici in pa meritve delovnih pogojev, ki so bile izvedene na Vevčah, Količevem in drugih tovarnah. Pri tem smo upoštevali tudi odgovornosti strokovnih delavcev, tj. umski napor in pa skrb za pravilen potek procesa, čemur pravimo strokovno kreativno (nepredvidene-ustvarjalne) odločitve v delovnem procesu. Na osnovi teh meritev smo povišali povprečno kalkulativne osebne dohodke za 13,97 %, vendar različno za posamezne grupe. Tako ugotovljenemu kalkulativnemu osebnemu dohodku so še

dodani: dodatek za nočno delo, izmensko delo, nadurno delo in stalnost.

Kar takoj je treba ugotoviti, da bo dodatek na stalnost težko uveljaviti in pa da bodo za višja »neproizvodna« delovna mesta upoštevali kalkulativni osebni dohodek po formalni izobrazbi, ne pa po dejanskem opravljanju dela.

Tudi sedanjí osnutek bo še doživel spremembe: dodati moramo povišane kalkulativne osebne dohodke za Gorjano, Papirles in Inštitut, ker opravljajo le storitve za našo panogo in se ne ukvarjajo s formiranjem podjetniške akumulacije oziroma trgovskega dobička. Nadalje moramo opredeliti tudi civilno-pravna razmerja, tj. pogodbe o delu in druga sezonska dela ter spraviti najvišji osebni dohodek v odvisnost od doseženih povprečnih osebnih dohodkov, ne pa operirati s fiksnimi postavkami. V samoupravnem sporazumu morajo biti tudi zagotovljena sredstva za prekvalifikacijo delavcev, ki postanejo brez dela ob modernizaciji tehnoloških procesov ali izvedbi modernjših investicij, ki zahtevajo manj zaposlenih.

Kakšen pa je postopek do sprejema, kar nas pa tudi zanima?

Kot smo slišali, ne bo odmrznitve osebnih dohodkov, vse dokler ne bodo verificirani samoupravni sporazumi. Samoupravni sporazum pa morajo potrditi delavski sveti, mora biti 30 dni obelodan po tovarnah, mora biti predložen plenumu sindikata, nakar gre pred verificacijsko komisijo, ki samo presodi, če je v skladu s splošnimi družbenimi zahtevami, nakar izda izvršni svet soglasje. To je razmeroma dolgotrajna zapletena pot, ki traja mesec in pol pa tudi dva.

Na koncu je treba k tem samoupravnim sporazumom pibiti: to nikakor ni enotni tarifni pravilnik, temveč je to le akt, ki pove, kolikšno in na kakšen način formirano maso osebnih dohodkov dovolijo posamezni panogi, za katero bomo lahko rekli, da je to od družbe potrjen nivo osebnih dohodkov, do katerega smo upravičeni, za vsa nadaljnja izplačila pa plačamo kazen.

Slednjič, če še pripomnimo, kako se bo to odrazilo na Vevčah. Mislim, da z izplačili letos po tem sporazumu nikakor ne bomo imeli težav, v prihodnjih letih pa, če ne bomo dobili pomoči od zunaj, to je kredite za modernizacijo, pa bomo vsako nadaljnjo leto bolj tenko piskali.

ZDRUŽENE PAPIRNICJE LJUBLJANA GIBANJE PROIZVODNJE V MESECU JUNIJU 1971

	Plan	Doseženo
Klasični papirji	100	91,5
Premazani papirji	100	143,5
Skupaj	100	101,0
Lesovina	100	84,1

Proizvodnja papirja je v mesecu juniju potekala normalno in se je zato gibala v mejah postavljenega plana. Klasičnih papirjev smo zaradi visoke proizvodnje premazanih papirjev izdelali znatno manj od planskih predvidevanj. Kot običajno smo od klasičnih vrst izdelali največ ofset papirjev pa tudi večje količine peresnolahkih ter mehanografskih papirjev, od srednjefinih vrst pa kulerjev. Zastoji na PRS so ostali visoki, za ca. 1 odstotek pa smo ugotovili več izmeta kot pretekli mesec.

Zaradi izredno živahnega povpraševanja smo izdelali za 43 % premazanih papirjev več, kot predvideva plan. Tako velikih količin dodelava premaznega stroja ni zmogla, zato je priskočila na pomoč dodelava klasičnih papirjev. Dobro polovico proizvodnje smo premazali obojestransko. Zastoji na PRS so ostali na ravni preteklega meseca, izredno nizek (11,7 %) pa je bil izmet.

Proizvodnja lesovine je dosegla le 84 % od predvidene količine, ker je brusilnica 19 dni obratovala le z enim od brusilnikov.

PAPIRNICJA KOLIČEVO

GIBANJE REALIZIRANE PROIZVODNJE ZA JUNIJ 1971

Količinsko v %

Izdelek	Junij 1971 Plan junij 1971	Jan.-jun. 71 Plan 71	Junij 1971 Junij 1970	Jan.-jun. 1971 Jan.-jun. 1970
Papir	83,0	91,1	91,5	96,2
Karton	104,1	101,2	103,0	94,5
Lepenka	89,1	99,7	130,8	119,2
Skupno	98,9	99,2	102,6	96,4
Lesovini proizv.	85,4	78,3	103,1	83,5

Vrednostno v %

Papir	102,8	101,2	110,9	117,5
Karton	106,2	105,2	103,1	106,6
Lepenka	92,9	98,9	150,1	119,6
Skupno	104,1	103,7	107,9	109,8

IZVOZ

Količinsko v %

Papir	45,4	64,0	91,2	89,4
Karton	35,3	30,3	123,8	37,2
Lepenka	—	—	—	—
Skupno	39,8	45,3	104,8	58,8

Vrednostno v %

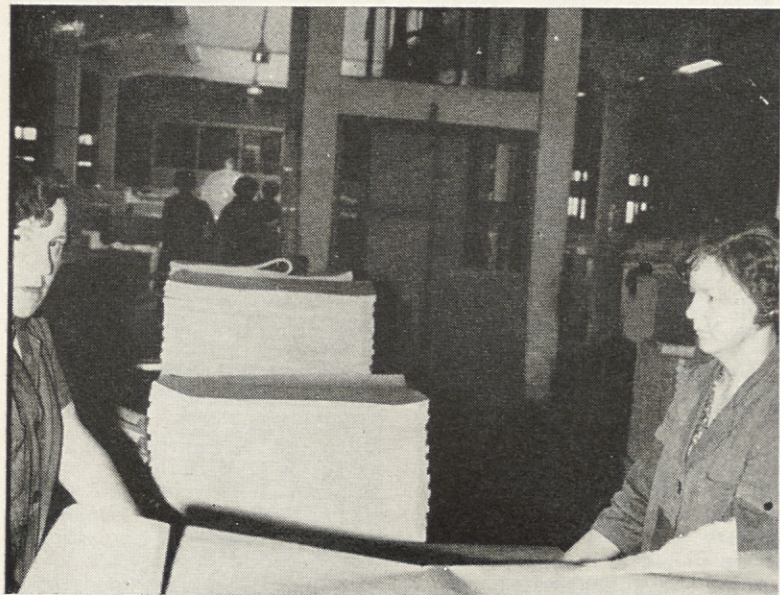
Papir	51,2	63,3	146,6	115,6
Karton	39,6	41,3	108,4	59,9
Lepenka	—	—	—	—
Skupno	44,7	51,0	124,9	81,5

CASOVNO IZKORIŠČANJE ZMOGLJIVOSTI STROJEV za junij 1971

Stroj	Koled. čas ure	Prazniki ure	%	Remont ure	%	Zastoj ure	%	Izkor. str. %	Proizv. ton
PS I	720	—	—	—	—	20	2,8	97,2	86,2
PS II	720	—	—	—	—	43	6,0	94,0	323,8
KS I	720	—	—	—	—	29	4,0	96,0	635,1
KS II	720	—	—	—	—	24	3,4	96,6	1.186,0
LS	720	—	—	—	—	45	6,3	93,7	179,7
Skupno	720	—	—	—	—	32	4,5	95,5	2.410,8
Brusilnica	720	—	—	—	—	24	3,3	96,7	498,4

NETO PROIZVODNJA NA ZAPOSLENEGA

	Zaposleno	%	Proizv. na zap.
Povprečje v letu 1970	702	100,0	100,0
Junij 1971	696	99,1	103,1
Povprečje januar—junij 1971	701	99,9	97,9



Pri zavijanju papirja

Organizacijski sistemi in programiranje

VEVČE, JULIJA —

a) Kaj lahko prispeva »REFA« sistem v ročni dodelavi?

Pravijo, da se pri novem sistemu prebiranja papirja v ročni dodelavi dosega slabši rezultat kot prej. Spregovoril bom o nekaterih izhodiščih, ki jih je potrebno upoštevati pri oceni takega sistema. V nasprotnem primeru se lahko zgodi, da bomo pričakovane rezultate prej pokopali kot se bodo rodili.

Najprej moramo ugotoviti, da ta sistem kot celota ni uveden. Torej še ne more delovati kot enotni sistem z vsemi svojimi kompleksnimi učinki. Trenutno gre najbrž za nekatere delne spremembe, ki pa še ne morejo delovati kot sistem.

Sistem REFA ne vrednoti stvar (rezultatov) le na osnovi razmerja delavec—prebrana količina papirja, temveč upošteva, oziroma zasleduje še številne druge važne učinke, ki lahko olajšajo delo in omogočijo večjo storilnost. Naštetimo nekaj teh:

— za moderno, visoko organizirano proizvodnjo je izrednega pomena stabilna (konstantna) proizvodnost (propustnost) vsakega oddelka v proizvodni liniji, v proizvodnem procesu. V dobro organizirani proizvodnji ne sme oddelk narediti niti več niti manj kot je s planom predvideno. Oboje povzroči dodatne stroške. Če proizvaja posamezni oddelk več, je potrebno vmesno skladiščenje ali pa se zatrpajo prehodi. Kadar pa nek oddelk v proizvodni verigi proizvede manj, pomeni to zastoj celotne proizvodnje.

Sistem omogoča enakomernejšo obremenitev posameznih delavcev, ker zelo strogo določa ritem dela in počitke, oziroma organizirane aktivne počitke, ki jih monotonno delo terjajo. Na ta način se produktivnost posameznika stabilizira in s tem tudi propustnost (kapaciteta) oddelka. Na osnovi take stabilne propustnosti je šele mogoče učinkovito programirati. To z drugimi besedami pomeni, da sistem deluje tako, da na eni strani omili napore tistih, ki so se preobremenjevali, in vodi delo tistih, ki so doslej premalo sistematično delali in dosegali slabše rezultate. Potrebno je upoštevati, da so prvi vztrajno delali iz sebe invalide, ker so kratkoročno delali preveč, drugi pa so bili prizadeti zaradi nižjih dohodkov. Rezime vsega je bila nestabilna propustnost oddelka, ki je bila odvisna bolj od trenutnega razpoloženja. Na to razpoloženje je seveda najbolj vplivala vrednost točke, dosežena norma in maloštevilne (2—3) izjemno presežene norme ali izjemno nizko dosežene oziroma nedosežene norme (2—3). Po ugotovitvah vodje oddelka ročne dodelave je normalno normo od 95 do 105 procentov dosegalo le 8 prebiralk, 34 jih je bilo nad, 50 pa pod temi rezultati, kar je zelo nelogično. Večina bi morala dosegati povprečne vrednosti učinkov. Ta pojav bi se verjetno dal ustrezno razložiti na psihološki osnovi.

Od sistema je potemtakem pričakovati predvsem tole:

— omogočil bo stabilno in načrtovano proizvodnjo tega oddelka in s tem tudi lažje programiranje celotnega proizvodnega procesa,

— boljše medosebne odnose in razpoloženje v oddelku,

— pri tem pa ni nujno, da bo oddelk po novi metodi bolj učinkovit kot je bil doslej (odvisno od tega, kolikšno storilnost je doslej dosegal), prav gotovo pa bodo učinki bolj stabilni. Pričakovati je, da bo skupni učinek, ko bo delo steklo, približno enak dosedanemu,

— stabilnejša proizvodnja bo omogočila enotnejše nagajevanje med posamezniki,

— bolj izenačene napore in prispevke posameznikov k uspehu oddelka in

— morda tudi možnost postopnega prehoda k sprejemljivejši in bolj sodobni, tako imenovani skupinski normi, ki omogoča bolj

stabilno nagajevanje in večje zadovoljstvo pri delu,

— faktor individualnega stimulansa bo zgubljal postopno na pomenu, problem stabilne produktivnosti pa bo reševal sam sistem organizacije dela v oddelku,

— eno k drugemu bi omogočilo tudi stabilnejše nagajevanje iz meseca v mesec,

— že sam sistem je grajen na spoznanju sodobnih družb, tako da lahko od posameznika zahtevamo v danem trenutku tolikšno storilnost, glede na fizične napore, kot se v danem družbenem redu smatra za normalno. To pa se mora dosegati po receptu »s čim manj napora in vložene energije doseči čim več«. Take učinke mora konkretno dati nek dober sodobni sistem organizacije dela.

Današnji sistemi organizacije dela obravnavajo predvsem človeka. Njegove zmožnosti proučujejo in ustvarjajo ugodno razpoloženje človeka za delo. S konkretnimi treningi za delo (študij dela) pa dosegajo, da postane človek pri manjših naporih bolj učinkovit.

b) Posloviti se moramo od obstoječega sistema samoorganizacije.

Nadalje lahko rečemo, da bo uvažanje modernih sistemov organizacije dela tu in na drugih področjih pomenilo po svojem bistvu prehod od sedanjega principa samoorganiziranja k novemu modernemu principu organiziranja dela, ko delo organizirajo za oddelke za to izvežbani strokovnjaki in se bodo spremembe izvajale na osnovi predhodnega študija dela. Sedanji princip organiziranja dela imenujem »samoorganiziranje« zaradi tega, ker deluje približno takole: strokovno vodstvo, v prizadevanju za boljše rezultate dela, predlaga konkretno nagajevanje po učinku, neposredni vodje pa po svojem preudarku organizirajo delo, kakor vedo in znajo, samo da bi dosegli najvišjo možno normo (dohodek). Tu je osnovno in edino gibalno — element stimulacije. In določa se, da pri tem prizadevanju posameznik uporablja vsa sredstva, dobra in slaba, da bi dosegel svoj cilj, ker pri tem sistemu podjetja kot celote ne vidi, niti ga ne more videti, ker je preveč ozko usmerjen v individualno stimulacijo. To je v bistvu znani mojstrski princip organiziranja dela, kjer hoče biti mojster univerzalec — specialist za vse.

Z osvajanjem »REFA« sistema v ročni dodelavi, predvsem pa s prehodom na operativno progra-

miranje proizvodnje pa moramo preiti na drugi tip oziroma princip organizacije.

Naloga programiranja proizvodnje je v tem, da čim bolje uskladi proizvodne faze in, da čim bolje izkorišča kapacitete na eni strani, na drugi strani pa omogoča točno določanje terminov kupcem. Skratka, predvidevanje in kontrola.

Sistem programiranja terja ustrezno organizirano delo, da so učinki čim bolj enakomerni in predvidljivi, normirani. Zaradi tega moramo najprej preiti od principa samoorganizacije na organizacijsko-operativni princip organiziranja, kjer proizvodni proces rutinsko teče po uvedenih organizacijskih sistemih, katerih proizvodni oddelk sam rutinsko, brez vednosti programskega centra in razvojnega oddelka, oziroma organizacijskega oddelka, ne smejo spreminjati. Smejo in morajo pa seveda dajati predloge za to spreminjanje — izboljšave. Organizacija dela bo na ta način postajala vse manj amaterska in vse bolj kontrolirana. Lahko uvedemo še tako moderen princip organizacije v ta ali oni oddelk, vendar se bo vsak sprevrgel v nesistem (če ga bo sploh mogoče uvesti), če ne bomo kompetenc za spreminjanje organizacije ločili od operative. Vodstvo operative je v bistvu nadzor in kontrola in praviloma nima časa za študij moderne organizacije, pač pa lahko in mora vsak trenutek pokazati na organizacijske probleme ali rešitve, predvsem pa mora biti sposobno dano organizacijo in vse spremembe pravilno razumeti in uporabiti. Te predlagane rešitve potem uvedejo ustrezne službe v obstoječe sisteme organizacije, jih nadzirajo in izpopolnjujejo.

c) Kaj pomeni iz zornega kota te problematike razvojni oddelki?

Ta problematika kaže na to, da bi morala biti funkcija razvoja (oddelka razvoj) sestavljena predvsem iz funkcije:

■ tehnološki razvoj (v ožjem smislu),

■ iz funkcije organizacijski razvoj in

■ iz funkcije razvoja trga (spoznavanje trga).

Istočasno pa bi moral delovati še učinkovit programski center (glava proizvodnje) s pripravo dela.

Zelo konkretno bi moralo biti določeno, kako bi razvoj s svojimi osnovnimi tremi funkcijami organizacijsko deloval in vplival na konkretno prakso — poslovanje. S. V.

Prednosti dopisnega šolanja

Učenec lahko študira ob svoji redni zaposlitvi. Dopisno šolanje ga ne obremenjuje z rednim obiskovanjem pouka, kot je to potrebno v večernih šolah, temveč mu omogoča, da učenje prilagodi svojim osebnim razmeram. Z dosledno organizacijo za študij namenjenega časa lahko posameznik za učenje porabi dnevno manj ur, kot bi ga zahteval urnik rednega pouka v večerni šoli. Zlasti je to važno za žene z družinami, ki jim je težko žrtvovati za družinsko življenje dragocene večerne ure.

Dopisna metoda tudi omogoča, da se šolajo kandidati, ki živijo v bolj oddaljenih krajih in jim večerne šole niso dostopne. Tak način šolanja ustreza tudi delavcem na terenskem delu ali v tujini, saj jih po pošti poslano učno gradivo doseže koderkoli, izpite pa jim omogočimo tudi individualno ob izrednih rokih. Ugodnosti pri učenju imajo tudi delavci, ki delajo v izmenah in jim delovni sistem ne omogoča, da bi redno sledili šolskemu urniku v večernih šolah.

Šolanje v naši šoli ni strogo vezano na šolsko leto. Učenec se lahko vpiše kadarkoli in lahko

tudi prestopa v višji razred ne glede na začetek šolskega leta. Tako lahko hitreje napreduje. Naša evidenca izpričuje primere, ko so posamezniki končali štiri-razredno srednjo šolo v 28 mesecih, kar dokazuje, da je možno študij usmerjati po individualni zmožljivosti.

Dokazano je tudi, da se s pretežno samostojnim študijem v dopisnem šolanju zelo usposobijo za umsko delo in da znajo samostojneje reševati delovne naloge. Mnogi naši absolventi uspešno nadaljujejo študij na višjih in visokih šolah.

Odpri nameravamo:

— srednjo šola za organizacijo dela (za predelavce in kontrolorje, organizatorje dela in dr.)

— interne kvalifikacije — ozek profil

— šolo za tajnice (za kandidatke, ki imajo uspešno opravljeno srednjo šolo)

— dopisno gimnazijo

— strojepisni tečaj (z gramofonskimi ploščami)

— tečaj za funkcionalno usposabljanje delavcev v blagovnem prometu

— tečaj za poslovno korespondenco.

Uvajanje »REFA« sistema v ročni dodelavi papirja

VEVČE, JULIJA — Zaradi nadaljnega povečevanja storilnosti ročnega prebiranja papirja se je vodstvo podjetja že konec lanskega leta odločilo, da bi prešli na uvedbo sistema REFA. Z uvajanjem sistema smo pričeli šele letos v začetku meseca marca, ko so bile dokončno izdelane smernice in navodila o poteku posameznih del. V ta namen so bili izdelani načrti tako postavitve prebiralnih miz, transportnih poti, vmesnih skladišč itd.

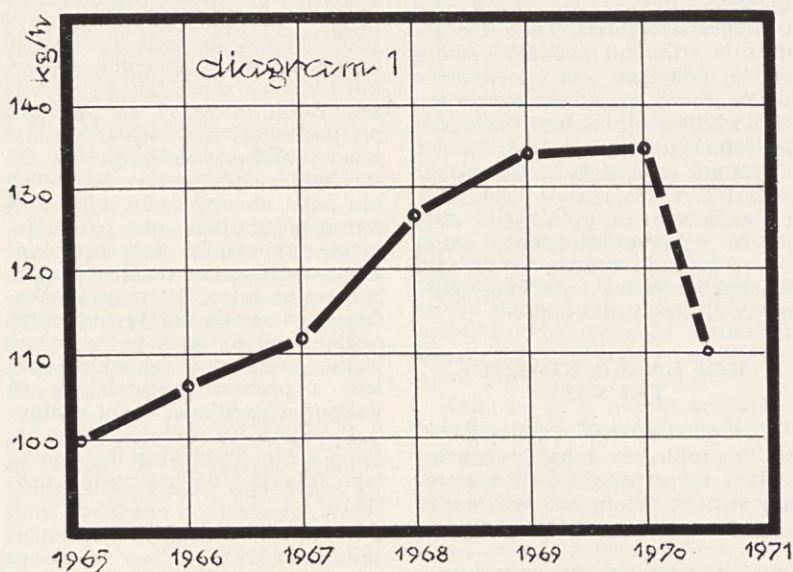
Princip omenjenega sistema je predvsem v tem, da na rezalnih strojih zrezan papir zbiramo po komisijah v vmesnih skladiščih, od koder jemljemo posamezne palete na ročno prebiranje. Vsaka prebiralka ima na razpolago istočasno samo eno paletu neprebranega papirja. Ves papir pred in po prebiranju stehamo ter na ta način ugotovimo odstotek izmeta posameznih palet. Po ročnem prebiranju papir, ki je ponovno stehat, zbiramo v vmesnem skladišču pred zavijanjem. Zavijalke imajo poleg zavijanja še nalogo dokladati predpisano število paketov na posamezne palete izgotovljenega papirja.

Istočasno pa sistem pogojuje poleg tehnološkega tudi nagrajevalni prehod. Sistem nagrajevanja temelji na individualnem plačilu, ob upoštevanju vsestranskih vplivnih momentov, kot so gramature, format in količina izmeta.

Z uvajanjem sistema REFA pri nas pa smo ugotovili tudi mnoge težave, od katerih smo nekatere

že predhodno predvidevali. Druge, nepredvidene pa so se pojavile šele ob uvajanju. Ugotovili smo tudi precejšen padec storilnosti (kg/h) ročnega prebiranja v prvem

polletju letošnjega leta v primerjavi s storilnostjo preteklih nekaj let. Digram 1 nam prikazuje storilnost pri ročnem prebiranju in štetju v kg/h od leta 1965 dalje.



Glavne težave so predvsem v prevelikem številu čakalnih ur prebiralk. Zadnji podatki kažejo, da imamo teh ur v mesecu juniju v povprečju do 11%. Nastajajo pa zaradi čakanja prebiralk na neprebran papir. Kot že omenjeno, ima vsaka prebiralka pri svoji prebiralni mizi samo po eno paletu z neprebranim papirjem. Ko tega prebere, pokliče razvaževalko, da ji odpelje prebran papir in pripelje novo paletu neprebranega. Zaradi tega mora prebiralka čakati določen čas, ki je tem daljši, čim daljša je transportna pot med vmesnim skladiščem in prebiralko. Dogaja se tudi, da pri papirjih, ki vsebujejo manj izmeta, po nekaj prebiralk konča s prebiranjem. Zato nastaja ob takšnih momentih celo vrsta pri prebiralkah, ki čakajo na odvoz in dovoz.

pir in pripelje novo paletu neprebranega. Zaradi tega mora prebiralka čakati določen čas, ki je tem daljši, čim daljša je transportna pot med vmesnim skladiščem in prebiralko. Dogaja se tudi, da pri papirjih, ki vsebujejo manj izmeta, po nekaj prebiralk konča s prebiranjem. Zato nastaja ob takšnih momentih celo vrsta pri prebiralkah, ki čakajo na odvoz in dovoz.

Veliko izgubljenega časa je zaradi tehtanja bruto ne neto papirja, torej pred in po prebiranju, zlasti ob koncu vsake izmene. Tako moramo pričeti npr. tehtati že najmanj pol ure pred iztekom izmene, če hočemo tehtanje v celoti zaključiti v tekoči izmeni. Zato ostane tista prebiralka, pri kateri smo s tehtanjem pričeli, pol ure brez dela.

Mnogo problemov imamo tudi s prostorom za vmesna skladišča neprebranega papirja. Tega prostora bi moralo biti toliko, da je dovolj možnosti za zbiranje in ločevanje papirja po komisijah. Često nam tega prostora zmanjka na vseh krajih, komisijske številke se tako pomešajo med seboj ter nam zato večkrat določena komisija zastaja ali zaostane samo kakšna paleta in podobno.

Zavijalke imajo pri tem znatno težje pogoje dela. Prvotno smo dokladali predpisano število paketov že pri prebiralkah, sedaj pa se ta faza opravlja šele pri zavijalkah. Tako dobijo zavijalke na zavijanje več nižjih palet, iz katerih potem kompletirajo palete s predpisano težo oziroma številom paketov. Zaradi tega morajo veliko več papirja dvigati s tal ali z nivoja, ki je nižji od zavijalne mize.

Ker je rezultat vseh teh težav slabši uspeh dela, nastopa še dodatno problem in nezadovoljstvo glede nagrajevanja, ki naj bo zrcalo dosežene storilnosti.

KAKO JE PRI SOSEDIH?

Z ozirom na to, da je sistem REFA v nekaterih inozemskih tovarnah uveden in da daje pozitivne rezultate storilnosti, mi je bila dana možnost ogleda in detajlnega spoznanja dela v ročni dodelavi v papirnici Brigl & Bergmeister v Avstriji.

Tovarna sicer ni novejša in bi jo v mnogocem lahko primerjali z našo papirnico. Njihova proizvodnja se giblje okrog 2000 do 2200 ton mesečne produkcije. Obratujejo z dvema papirnima strojema širine 2,6 in 2,8 m ter maksimalno hitrostjo 245 in 450 metrov na minuto. Predvsem izdelujejo tiskovne papirje. Okoli 80% celotne proizvodnje zastopajo premazni papirji, ki jih izdelajo že na samem papirnem stroju. Delajo le bele papirje v gramaturah od 60 do 170 g/m². Občasno izdelujejo v manjših količinah tudi srednjefine papirje. Približno 20% celotne proizvodnje dajo na tržišče zvrtkovnega papirja. Najpogostejše gramature so med 80 do 120 g/m².

Predvsem so me zanimali problemi dodelave papirja, torej vsi momenti, ki kakorkoli vplivajo na storilnost dodelave, ko papir zapusti papirni stroj.

Prva zanimivost, ki jo je vsekar vredno omeniti, je delokrog dela strojevodje PS. V podaljških papirnih strojev imajo previjalne in gladilne stroje. Strojvodja PS odgovarja za kvaliteto delo in kvalitete izdelke, ki zapuščajo te stroje. Tako je strojevodja odgovoren, kako poteka glajenje papirja in kakšen papir zapuščajo gladilni stroji. Povedali so celo, da odkar imajo tako organizirano glajenje, sploh nimajo težav, da bi neka komisija na PS bila tako izdelana, da bi delal papir na gladilnem stroju večje težave.

Ves papir se takoj, ko zapusti PS, previje na previjalnih strojih. Tu se dejansko izvede prvo sortiranje-izločevanje napak oziroma slabega papirja. Tu se izloči večina napak, ki so nastale na PS, tako da v ročno dodelavo sploh ne pridejo. Ravno tako tu lepijo papirni trak.

V satinaži imajo dva rezalna stroja, ki obratujeta neprekinjeno v štirih izmenah, tako kot PS. Stroji so dokaj podobni našim in tudi niso opremljeni s sortirnimi napravami. Rezalnemu stroju strežeta dva delavca, medtem ko je nameščen tretji za oba rezalna stroja in skrbi za odvoz zrezanega papirja od rezalnih strojev do

vmesnega skladišča. Njegova naloga je tudi, da papir ločuje po komisijskih številkah. Na rezalnem stroju v glavnem ne prebirajo. Vodja in pomočnik le opazujeta papir, ki ga režeja in zapazene napake označujeta s posebnimi barvastimi opozorilnimi listki. Statično prebirajo le tiste papirje, za katere vedo, da so že na PS brezhibno izdelani. Na rezalnem stroju praktično tudi pri tem načinu ne delajo razlik od normalnega rezanja, ker papirja tu ne dodelajo dokončno, ampak ga v ročni dodelavi ravna, eventualno izločijo na rezalnem stroju zapazene napake in poštejejo. Od celotne količine mesečno statično preberejo ca. 200 ton papirja.

Celoten izmet znaša v povprečju 12,5%, od tega v ročni dodelavi okrog 6 odstotkov.

V papirni dvorani je skupno zaposlenih 100 ljudi, pri dnevni proizvodnji formatnega papirja med 90 in 100 ton. Dnevno imajo na delu do 40 prebiralk. Vsaka prebiralka dela zase na svoji prebiralni mizi.

Za celoten transport v papirni dvorani med prebiralkami imajo dve razvaževalki na izmeno. Vsako paletu, ki jo razvaževalka vzame po naročilu mojstra iz vmesnega skladišča, najprej stehta (bruto) in vpiše težo na spremni kartonček, vložen v paletu ter v knjigo tehtanja. Istočasno vsako paletu tudi tekoče oštevilči, tako da pri ponovnem neotu tehtanju vpišuje težo pod določeno tekočo številko. S tehtanjem bruto-neto določajo odstotek izmeta v posameznih paletah. Prebiralke prebirajo papir, ki v posameznih primerih vsebuje tudi do 60 odstotkov izmeta. Kadar so v papirju težko vidljive napake in jih je potrebno posebej iskati, tak papir listajo. To seveda pomeni razmero nizko storilnost, vendar imajo takih primerov malo. Po podatkih se v povprečju giblje ta količina do 50 ton mesečno.

Za prebiranje imajo postavljen normativ 235 kg/h pri vrsti papirja A₁ (B₁), 80 g/m² in do največ 7% vsebujočega izmeta. Za vse ostale postavke in vrste papirja imajo ustrezajoče tabele faktorjev. Najnižja spodnja in najvišja gornja meja normativa se giblje od 95 kg/h do 412 kg/h. Posamezni faktorji so spreminjajoči tako z ozirom na gramaturo (za vsakih 10 kg razlike) in format. Omenjeni normativi so v bruto teži. V povprečju prebiralke preberejo okrog 350 kg/h, vendar papir prebirajo v glavnem dvostransko. Všteto je tudi statistično prebiranje, kjer papir le ravna. Z vseh strani je prebiralka dolžna papir pregledati le tam, kjer zasledijo napake, oziroma kjer je opozorilni listek od rezalnega stroja. Papir nanašata na prebiralno mizo vedno po dve prebiralki skupaj. Ravno tako tudi odnašata rise, oziroma prebran papir.

Prebiralke imajo polurni odmor, približno 20 minut pa lahko predčasno nehajo zaradi pospravljanja delovnega prostora, umivanja itd. Ves ta čas je že upoštevan v omenjenem normativu 235 kg/h. V tem času ob koncu izmene se tudi nemoteno lahko odvija faza tehtanja. Prebiralkam je tudi dovoljeno, da si med delom napravijo krajši počitek, vendar gre vse v obseg možnosti posamezne prebiralke z ozirom na izpolnjevanje delovnih dolžnosti.

V oddelku imajo tudi avtomat, kjer lahko zaposleni ob najmanjši izgubi časa dobijo kavo, mleko ali kakao. Štetje poteka kombinirano — ročno in strojno. Strojno štejejo papirje le do 100 g/m². Debelejše preštejejo vse ročno. Prebiralke so plačane od bruto teže prebranega papirja.

Za zavijanje imajo na razpolago dvije mize, s pomočjo katerih je delo precej olajšano. Zavijajo »ris na ris« in s tem odpade vmesna faza enkratnega prekladanja paketov.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Iz poslovnega poročila za prvo polletje 1971

(Nadaljevanje s 1. strani)

poletje 1971: 1329,36 N din, povprečno v letu 1970: 1470,42 N din, I. polletje 1971: 1621,81 N din.

Povprečni osebni dohodki letošnjega leta so se pri nas tako povečali, v primerjavi z lanskim I. polletjem za 22%, v primerjavi s povprečno izplačanimi v vsem lanskem letu pa za 10,3%.

Celotni dohodek

Z našo realizacijo smo v letošnjem I. polletju dosegli naslednje vrednosti:

	din
Celotni dohodek . .	46.766.016
Porabljena sredstva .	30.593.383
Dohodek	16.172.633

Vrednost celotnega dohodka se je v primerjavi z lanskim I. polletjem povečala za 12,3%.

Na tak porast celotnega dohodka je, poleg povečanja realizacije materiala in odpadkov, izrednih dohodkov ter ostale realizacije v največji meri vplival porast vrednosti prodanih proizvodov naše osnovne proizvodnje papirja, kar-

tona in lepenke. Vrednost osnovne proizvodnje pa se ni povečala zaradi povečane količinske realizacije, ampak predvsem zaradi izpremenjenega asortimenta proizvodnje in pa zaradi povečanih prodajnih cen. Pri tem pa je treba omeniti, da se v letošnjem letu prodajne cene na domačem tržišču niso spremenile, ampak so iste kot konec lanskega leta. Povprečne prodajne cene na domačem tržišču so se povečale za 9,8%, v izvozu pa za 38,5%.

Nezadostne izvozne stimulacije in pa tržna gibanja v zahodni Evropi so vplivali na to, da se je naš izvoz, v primerjavi z lanskim I. polletjem, zmanjšal po vrednosti za 18,5%, po količini pa celo za 41,2%. Naš izvoz pa bomo morali v bodoče, ne glede na izvozne stimulacije in tečaj dolarja, regulirati tako, da nam bodo z izvozom pridobljene devize zadoščale za pokrivanje že sprejetih deviznih obveznosti in za kritje tekočih potreb iz uvoza.

Stroški za porabljeni material, ki so obenem tudi direktni stroški izdelave, so se na lansko I. polletje povečali za 8,6%, to pa je precej manj kot znaša povečanje vrednosti celotnega dohodka.

Od primerjanega lanskega obdobja so se povečale tako nabavne cene surovin in materialov, kakor tudi prodajne cene naših izdelkov. Zato gre pri analizi rezultata za dvoje osnovnih vprašanj:

— ali smo in v kakšni meri smo uspeli uskladiti porast prodajnih cen naših izdelkov s porastom nabavnih cen surovin, materiala in uslug in

— ali smo, kje in pri katerih vrstah stroškov uspeli doseči znižanje.

Na prvo vprašanje smo odgovorili že pri obravnavanju celotnega dohodka. Glede znižanja stroškov pa ugotavljamo, da so se stroški povečali v manjši meri kot pa znaša povečanje celotnega dohodka. Primerjava porabljenih surovin nam kaže, da smo v primerjavi z lanskim letom zmanjšali porabljeno količino vlaken in da smo pri porabi dosegli tudi

ugodnejšo strukturo porabljenih vlakin. Porabili smo namreč znatno manj celuloze in lesovine na račun povečane porabe papirnih odpadkov. Tako ugodna gibanja pri porabi osnovnih surovin so brez dvoma vplivala na to, da se stroški za porabljeni material niso dvigali prekomerno. Tudi fiksni stroški niso naraščali prekomerno, temveč so se gibali v okviru sprejetih predračunov. Na ta način so prispevali k relativnemu znižanju fiksnih stroškov in v določenem delu k povečanju dobička.

Dohodek podjetja

Dohodek podjetja, kamor šteje mo osebne dohodeke in pa ostanek za sklade, se je od lanskega I. polletja povečal za 30,9%. Pri tem so se vkalkulirani osebni dohodki povečali za 9,8%, sredstva ostanka dohodka, ki je namenjen za sklade, pa za 79,3%. Na ta način smo dosegli ugodnejše delitveno razmerje podjetniškega dohodka kot lansko leto, saj v letošnjem letu odpade le 67,4% na osebne dohodeke, na sredstva za sklade pa 32,6%.

Na tak porast podjetniškega dohodka in na ugodno delitev, predvsem v korist skladov, sta vplivala umirjena rast vkalkuliranih osebni dohodkov in pa močno povečan dobiček. Stopnja dobička (v odnosu na vrednost celotnega dohodka) se je od lanskih 6,5% dvignila na 11,3%.

Vzroke za tako ugoden rezultat, izražen v dobičku, smo že nakazali v prejšnjem izvajanju, ležijo pa v dejstvu, da so stroški naraščali počasneje kot pa je naraščal celotni dohodek.

Doseženi rezultati poslovanja, ki zboljšujejo ekonomičnost in rentabilnost proizvodnje, niso nastali slučajno, in mimo nas, ampak so plod načrtnega prizadevanja po čim racionalnejši proizvodnji in v izbiri takega asortimenta proizvodnje, ki daje največji dohodek.

Če bomo tako uspešno poslovanje nadaljevali tudi v II. polletju, lahko konec leta pričakujemo izredno dobre rezultate.

Sandi Rihtar

Uvajanje »REFA« sistema v ročni dodelavi papirja

(Nadaljevanje s 3. strani)

Seveda je pri takem načinu pogoj dvizna miza. Zavijanje premaznih papirjev je v sklopu delilnega stroja, ker vse tovrstne papirje štiristransko obrezujejo. Zavijalke tudi same etiketirajo.

Nagrajevanje poteka direktno v denarnih vrednostih. Plačilo se stoji iz osnove in dodatkov z ozirom na doseganje storilnosti. Osnova je vedno zagarantirana in ne poznajo denarnih odtegljajev, tudi zaradi slabe kvalitete dela

v svojo škodo. Zatrjujejo, da so s tem načinom uspeli dvigniti kvaliteto prebiranja na nivo, ki odgovarja zahtevam tržišča. Kar zadeva disciplino zaposlenih v glavnem nimajo problemov, kajti zato imajo mnogo strožje kriterije in možnost odpusta. Tako npr. zadostuje trikratni pismeni opomin vodje dodelave, da je delavec lahko že v naslednjem primeru nediscipline ali slabega dela odpuščen.

Kolikor se je dalo opaziti in zaslediti iz razpoložljivih podatkov, so zaposleni za opravljeno delo in za njihove okoliščine dokaj dobro plačani, vendar se od njih dejansko zahteva natančno, ažurno in disciplinirano delo.

KAJ LAHKO STORIMO PRI NAS?

Zaradi reševanja nekaterih nastalih problemov v naši ročni dodelavi ob uvajanju REFA sistema sem ob tej priložnosti skušal

najti določene rešitve tudi s posvetovanjem z uvajalcem tega sistema pri nas, g. Vallendorjem.

Kar zadeva čakalne čase, jih v celoti nikoli ne bomo mogli odpraviti, kajti nekaj izgubljenega časa bo še vedno. Vendar tega v poprečju ne sme biti več kot 10 odstotkov z upoštevanom malico. Zato naj se torej teh 10 odstotkov čakalnih časov že upošteva pri postavitvi normativa. Nadalje imamo možnost znižanja teh časov tudi s spremembo postavljanja palet ob prebiralni mizi. Trenutno postavljamo obe paleti papirja (prebran in neprebran papir) vzporedno z daljšo stranico prebiralne mize. S tem je otežčen dovoz nove palete neprebranega papirja, ker je potrebno vedno predhodno odmakniti paleto s prebranim papirjem. G. Vallendor predlaga, da bi postavljali paleto za prebran papir na čelno stran prebiralne mize in bi tako bila pot dovoza vedno prosta.

meister enotni v tem, da ti dodatki ne pokrivajo porabljenega časa, vendar zagovarjajo stališče, da predvsem gledajo na finančni uspeh podjetja, ki se razume, zaradi višjih dodatkov na izmet, ravno tako ne bi bil bistveno slabši. Vendar dodatki, ki so v veljavi, indirektno vplivajo na ta uspeh. Zagovarjajo stališče, če bi npr. bili papirji na PS slabo izdelani, bi delavci slabše zaslužili. Zato bi se tisti, ki so najbolj prizadeti, konkretno papirna dvorana, ki mora prebirati papir z visokim odstotkom izmeta, ni pa krivec za izdelavo slabe kvalitete na PS, pričeli razburjati. To nezadovoljstvo bi prišlo do obravnavanja v vodstvu podjetja, kar pa nobeden od vodij, kjer se je slabo delalo, ne želi, kajti sledila bi vrsta zagovarjanj, zakaj je bilo delo slabo opravljeno. Zato vsi skušajo s kar največjo pazljivostjo papir brezhibno izdelati že na PS. Če bi pa npr. delavkam v papirni dvorani plačali dodatek na izmet v višini dejanskega čezmerne porabljenega časa za prebiranje slabe kvalitete papirja, bi bilo vse tiho. Vodstvo podjetja morda niti ne bi vedelo, da se izdelujejo zelo slabi papirji glede na kvaliteto izdelave in končno podjetje bi postajalo čedalje bolj finančno šibko.

ŠE NEKAJ PREDLOGOV

Iz vsega tega je očitno, da imamo pred seboj dosti problemov, ki jih bomo morali reševati na vseh področjih, če bomo hoteli sedanjo storilnost dvigniti v območja že doseženih storilnosti ročnega prebiranja na nivo v letu 1970 ali tudi prek njega.

Smatram, da je potrebno urediti predvsem naslednje:

■ Bolj paziti pri izdelavi papirja na papirnih strojih ter kvalitetnejše previjati na previjalnih strojih. S tem bi se po vsej verjetnosti znižal odstotek izmeta v papirju, ki prihaja v ročno dodelavo.

■ Bila bi prav tako potrebna tesnejša povezava strojevodij in delovodij z nadaljnjo strojno dodelavo, kajti pogosto slišimo pripombe, če na gladilnem stroju papir ne teče v redu, da je krivda na kalandru. Morda je tudi temu včasih res, tako, čisto pa so osnovni izvori tega prav v izdelavi na papirnem stroju.

■ V ročni dodelavi postaviti normative, ki ustrezajo storilnosti poprečne delavke.

■ Postaviti takšen sistem nagrajevanja, ki bo na eni strani dovolj stimulativno vplival na povečevanje storilnosti in da na drugi strani onemogočal prekomerne obremenitve v škodo zdravstvenega stanja.

■ Plačilni sistem bi moral zagotavljati osnovo plače ob izpolnitvi postavljenih normativov, ki bo v vsakem primeru enaka pri enaki tonaži. Torej je potrebno preiti na obračunavanje v denarnih vrednostih na tezo prebranega papirja in ne ostati pri obračunavanju z urami, ki imajo vsak mesec v sedanjem plačilnem sistemu vrednosti točk, drugačno vrednost.

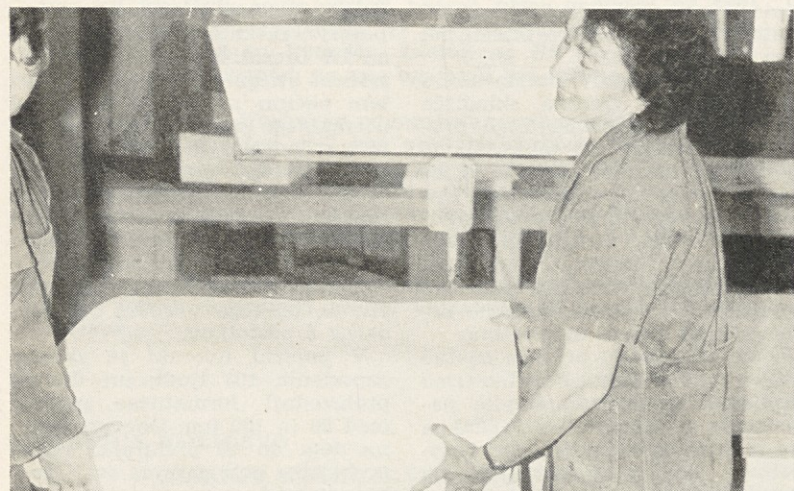
■ Zavzeti konkretno stališče o priznavanju dodatkov na količino izmeta za naše okoliščine.

■ Postaviti kriterije izpolnjevanja delovnih dolžnosti po delovnih mestih (kvantitativne in kvalitativne).

■ Preskrbeti naprave, ki bi olajšale najtežja fizična dela zavijalk (dvižne mize).

Mislím, da so omenjeni faktorji ključnega pomena in da jih je potrebno obravnavati v tesni povezavi, kajti delne rešitve v nobenem primeru ne bi mogle v celoti uresničiti zelenih ciljev.

Franc Fras

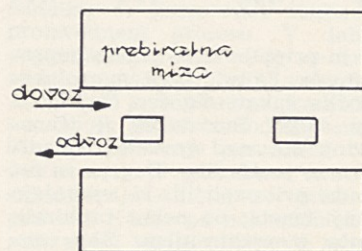


Zato imajo že vnaprej pripravljene etikete za vsako komisijo posebej. Etiketke imajo že nameščen namaz lepila, tako da je potrebno za prilepitev etikete samo zmociti. Za pripravo etiket uporabljajo etiketirni strojček.

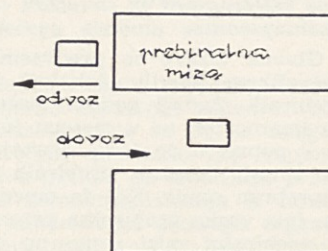
Papir zavijajo v posamezne pakete, velik del pa samo ovijajo in pakirajo v palete. Baliranje poteka v enaki obliki kot pri nas z razliko, da zavijači sami tehtajo in signirajo.

ne. Zato imajo druga merila. Le v primeru zunanje reklamacije obstojajo odtegljaji v primernem odstotnem razmerju glede na višino vrednosti reklamacije.

Da dosegajo želeno kvaliteto dela ročnega prebiranja, imajo osvojen princip vračanja papirja, ki je slabo prebran. V tem primeru mora prebiralka papir, ki ga je prvotno slabo prebrala, ponovno prelistati. Vendar je plačana samo prvič. Drugič prebira



Skica 3 (sedaj)



Skica 4 (predlog)

Po omenjenem predlogu pa se pojavi problem skrajšanja prebiralnih miz od sedanjih 4,30 na ca. 3 m, tako da ostane dovolj prostora za transportne poti med prebiralnimi mizami.

Z ozirom na to, da so prebiralke plačane (po predlogu) po bruto teži, torej teži neprebranega papirja, je neobhodno tehtati bruto težo. Obstojna možnost, da se ob koncu izmene, ko je potrebno od vsake prebiralke stehati vse ostanke, tehta le bruto, medtem ko se za neto vpiše le število paketov ter se teža teoretično preračuna. Na ta način bi morali v našem konkretnem primeru stehati ob koncu izmene le 35 palet namesto 70. S tem bi vsekakor znatno zmanjšali čakalne čase ob koncu vsake izmene.

Pri prebiranju bi nadalje morali preiti iz štiristranskega na dvostranskega. Tu bi vsekakor bilo potrebno mnogo storiti že od papirnih strojev dalje, kajti s slabo izdelanimi papirji na papirnem stroju tudi ročna dodelava ne more zagotavljati želene storilnosti. Previjalni stroji pri papirnih strojih bi morali služiti bolj svojemu namenu kot pa trenutno služijo.

Če hočemo dvigniti storilnost pri ročnem prebiranju, potem je nujno posvetiti več pozornosti sami izdelavi papirja na PS in nadaljnji strojni dodelavi, kajti papirji, ki prihajajo na ročno prebiranje, imajo vse previsok odstotek vsebujočega izmeta.

NAČIN NAGRAJEVANJA IN STORILNOST

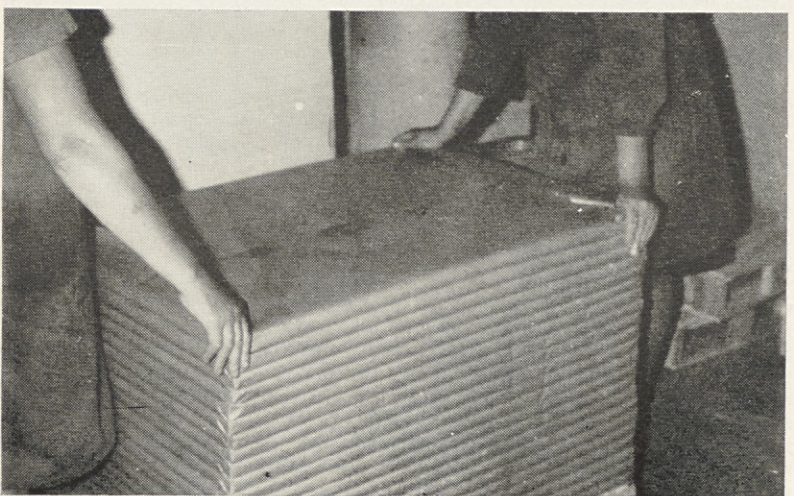
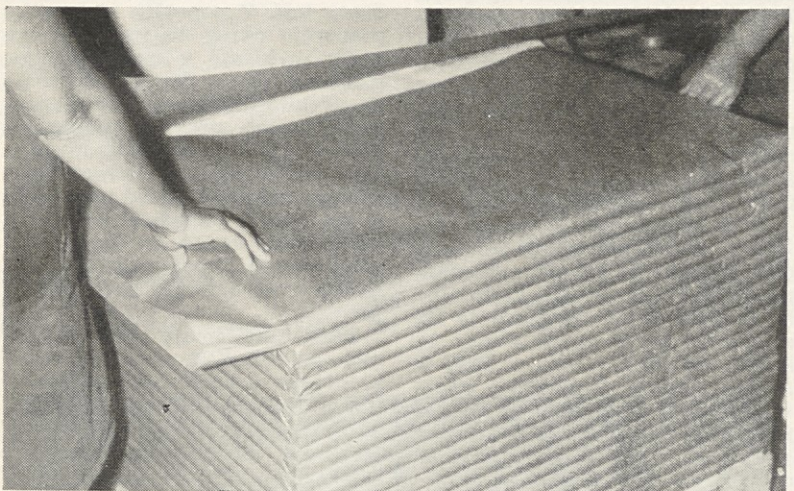
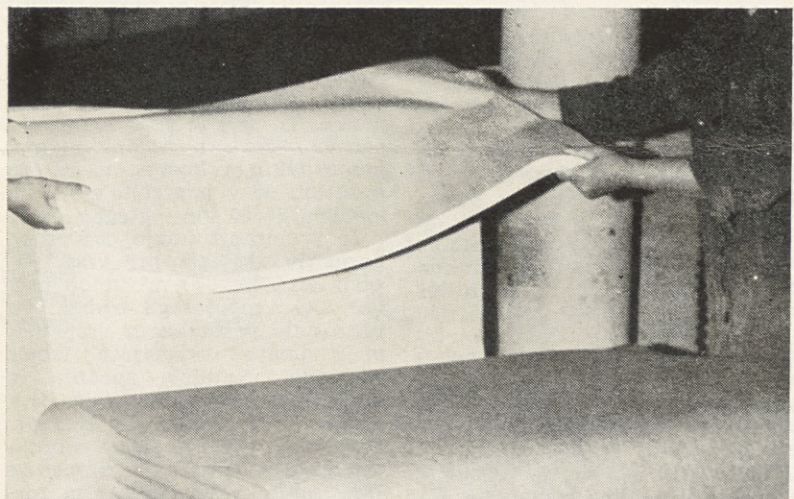
Osnovnega pomena pri dvigu storilnosti pa je vsekakor način nagrajevanja. Ta mora biti spodbuden za doseganje čim boljših rezultatov dela. Nagrajevanje imajo v papirnici Brigl-Bergmeister urejeno iz osnove in dodatkov z ozirom na doseganje storilnosti. Osnova je postavljena in pogojena z izpolnjevanjem osnovnih startnih zahtev — normativov. Oni so npr. startali pri 185 kilogramih na uro in postavili za cilj nov normativ 235 kg/h. Na ta normativ so predvideli maksimalno 40 % presegevanja. Vse to so v glavnem uspeli doseči s posebno krivuljo nagrajevanja, ki je nekako takšna:

Od 185 kg/h do 235 kg/h se dodatek na osnovo za vsakih 10 kg zvišane storilnosti v poprečju zvišuje za 0,28 denarnih enot. Od 236 kg do 330 kg (40 % presegevanje) na vsakih 10 kg 0,56 in od 330 do 600 kg le še za 0,19 denarnih enot. Nad 600 kg/h storilnosti se krivulja dodatkov v bistvu ne dviga več in je skoraj vodoravna. Namen uveljavljanja takšne krivulje nagrajevanja je bil predvsem v tem, da se plačujejo dodatki z ozirom na doseženo storilnost od startnega normativa dalje. Do startnega normativa pa je nagrajevanje regulirano z osnovo plače. Nadalje vidimo iz prikazanih podatkov, da dodatki, z ozirom na povečanje storilnosti, ne rastejo enakomerno. Tako so v spodnjem delu krivulje v nekoliko počasnejšem porastu glede na rast storilnosti (185—235 kg/h), navkljub temu pa dovolj stimulativni. Najvišje dodatke zasledimo na sredini krivulje (235—330 kilogramov na uro). Namen tega je v glavnem prekoračiti postavljen normativ (235 kg/h), kar so dosegli s tem, da so postavili dovolj privlačno plačilo za delo, izpolnjeno v teh mejah. Gornji del krivulje pa je vedno položnejši in ne daje (navkljub povečevanju storilnosti) ekvivalentno višjih prejemkov, torej za delavko ni več zanimiv. S tem pa so indirektno dosegli preprečevanje čezmerne izčrpanosti na račun trajnih obremenitev nad gornjo mejo (330—350 kg/h).

Naslednja oblika dodatkov so dodatki na količino izločenega izmeta. Obračunavajo naslednje dodatke na izmet:

od 0—7 % izločenega izmeta ni dodatka,
od 7,1—15 % izločenega izmeta 10 % dodatka,
od 15,1—30 % izločenega izmeta 20 % dodatka,
od 30,1—60 % izločenega izmeta 25 % dodatka,
nad 60 % izločenega izmeta so režijske ure.

Dejansko nam naši podatki kažejo, da z rastočim odstotkom izmeta storilnost hitreje pada in navedeni dodatki ne krijejo porabljenega časa za prebiranje papirjev z višjim odstotkom izmeta. Ob razglabljanju tega vprašanja so tudi v papirnici Brigl-Berg-



Kaj smo v našem kolektivu že naredili za delavčevo rekreacijo in kaj bi lahko naredili?

Športna rekreacija v delovnih kolektivih

VEVČE, JULIJA — Mestni sindikalni svet je v povezavi z Mestno zvezo za telesno kulturo in podkomisijo za športno rekreacijo pripravil na Kurešku tri-dnevni seminar za športne delavce v delovnih organizacijah.

Na seminarju so predavali predavatelji iz Visoke šole za telesno kulturo in drugi profesionalni delavci s tega področja.

Naraščanje urbanizacije in industrializacije vse bolj zahteva tudi protitež negativnim posledicam, ki jih ta dva moderna pojava prinašata. To je protitež ustvarjalnega zadoščenja, zadovoljevanja, težnje po uveljavljanju, tekmovanje in primerjanje, preprečevanje posledic monotoni-je, obnova telesnih moči in ne nazadnje razvedrilo, za kar pa žal še nimamo pravih pogojev in nismo tudi dovolj osveščeni.

Če vse to povežemo v celoto, lahko govorimo o problemu športne rekreacije v naši industrializirani socialistični družbi. (Beseda rekreacija izhaja iz latinskega izraza in pomeni obnoviti, osvežiti itd.).

V zahodnih deželah je poznana rekreacija po socialnih strukturah. Razvili so se razni vzorci, modeli za posamezne strukture in porekla. Rekreacija za psihologa je igra na podlagi športa.

Ameriški sociologi pravijo, da je rekreacija istovetna s hobyjem. Rekreacija je usmerjena v igro v obliki športa. Šport pa je pojem, povezan z rezultati. Te osnove pojma naštevam zato, da bomo znali ločiti športno rekreacijo od aktivne športne panoge in od počitka, katerega delavec preživi na dopustu na morju ali v planinah, v kinu, zabavišču ali doma v krogu svoje družine ob televizijskem sprejemniku, na vrtu, prijetnem koticu, spreho-du itd.

Tempo življenja in način proizvodnje, danes in jutri, bo prinašal povečanje standarda, prinesel pa bo vrsto slabosti in novih problemov. Že danes samo 2 odstotka proizvoda v zahodnem svetu izdelujejo ročno, medtem ko so pred 50 leti proizvajali ročno 80 odstotkov. To pomeni, da bodo že naši otroci pri delu čimveč sedeli zaradi avtomatizacije dela. Posledica tega bo naraščanje različnih obolenj. Vse to vpliva in bo vplivalo na radikalno sposobnost pri mladini in odraslih. Padec te sposobnosti raste z neverjetno progresijo.

Človek bi moral dnevno porabiti 300 kal za športno, telesno aktivnost. Človek porabi za hojo 4—6 kal/min, 10 kal/min za rekreativno veslanje in 7 kal/min za rahel tek.

Bistvena težnja človeka je, da je ustvarjalen. Igra je temeljni kamen ustvarjalnosti. Človek v igri postavlja sam sebi meje in sam te meje ruši. Igra je sama sebi namen. Mi ne iščemo izven

igre ničesar. Igramo se zato, ker nas igra veseli. Karkoli človek dela, dela zaradi nečesa, zaradi koristi. Igra je izven tega. Za velike zmogljivosti in ustvarjalnosti je sposoben samo človek, ki ima zadovoljstvo, da to dela. Delovnemu človeku moramo nuditi takšno rekreacijo, takšno igro, pri kateri bo užival in našel lastno zadovoljstvo.

V vsaki delovni organizaciji — ne izključujem naše delovne organizacije — pa imamo kabale in klike.

Kabale — to so ljudje, skupina ljudi, ki želi držati formacijo skupaj. Klike — so ljudje, skupine delavcev, ki delajo razdor. V delovni organizaciji ne moremo doseči nobenih ciljev športne rekreacije, če ne poznamo odnosov, cziroma formacij.

V Ameriki financirajo šport v glavnem komune. Šport je razvit na šolah in univerzah. Občine imajo nastavljene direktorje za šport družbene organizacije. Američani so bolj navdušeni za letne športe na vodi in travi in pozimi na snegu in ledu. Profesor Drago Ulaga dokazuje, da imajo 1/8 dežele rezervirane za nacionalne parke in rekreativne namene. Tudi v urbanistični ureditvi Ljubljane so rezervirane rekreativne površine, zelenice, na katerih že danes gradijo nerekreativne objekte.

Kateri športi pridejo najbolj v poštev za rekreacijo delovnega človeka?

Pri Američanih npr. tek, gimnastika, odbojka, ribolov, kegljanje, balinanje, kotankanje, namizni tenis itd. Vedno več pristašev dobiva pri Američanih smučanje. Vsako leto je 10% več smučarjev. V Italiji letos 17%, v Sloveniji 10—15%. In kakšne so razmere pri nas v Papirnici Vevče? Večina podjetij v Ljubljani imajo v okviru sindikalnega odbora izvoljenega športnega referenta, ki se poleg svojega dela ukvarja še s športno rekreacijo. Športni referent ima pododbor, v katerem delajo rekreativni delavci, in sicer v tistih panogah — športih, za katere je v kolektivu največje zanimanje itd. Morda bi tudi pri nas o tem razmislili.

Na Vevčah imamo to srečo, da so nekateri entuziasti zainteresirani brez obveznosti, da se ukvarjajo z rekreativnim delom, s katerim skušajo navdušiti čim več delavcev za rekreacijo. Včasih jim to uspe, večinoma pa za nagrado dobivajo od klike zahrbtno očitke. Posledica tega je, da še ti entuziasti vržejo puško v koruzo. Pred drugimi organizacijami imamo po drugi strani to prednost, da imamo lastno kopališče, v katerem se lahko vsaj v letnem času, odvisno od vremena, rekreirajo naši otroci in mi sami. Morda bi še omenil športni park Slavije, v katerega bi lahko privabili še več mladine, vendar nam

to popolnoma ne uspeva. Aktivni so pri nas še hokejisti, ki nosijo ime Slavija in reprezentirajo našo tovarno. Omenil bi še posamezne rekreativne športnike, ki se ukvarjajo s to ali ono rekreativno igro. Če sem slučajno koga izpustil pri tem naštevanju, naj mi ne zameri!

Prepričan sem, da je za rekreacijo delavca v naši tovarni premalo storjenega in načrtno narejenega. S tem, če omogočimo delavcu dopust v našem domu na morju ali v koči na Veliki planini, še zdaleč nismo naredili vsega za njegovo rekreacijo v pome-nu besede, katero tolmačim na začetku članka. V našem domu na morju moram zelo pohvaliti balnišče, katero omogoča širokemu krogu naših delavcev, da se na njem rekreirajo.

Kako bi se v našem kolektivu načrtno lotili športne rekreacije?

Prvo in poglavito je to, da moramo vedeti, kaj sploh hočemo. Torej moramo anketirati vse zaposlene, katere rekreacije si sploh želijo. Anketo lahko izvedemo sami ali s sodelovanjem visoke šole za telesno kulturo. Na tej šoli lahko tudi dobimo skripto: »Testiranje vrhunskih športnikov v Jugoslaviji«, iz katerih lahko tudi sami potegnemo vprašanja, prilagojena za naše delavce. Ker pa to že zahteva organizirano delo, predlagam, da sindikalni odbor izvoli referenta, ki bo poleg svojega dela opravljal še to nalogo. Nekateri kolektivi razmišljajo celo o profesionalni, kvalificirani osebi, ki vodi in usmerja takšno delo. Ko bo to za nami, se moramo lotiti vprašanja: »Kakšna stopnja prispevka naj se v letnem proračunu odva-ja za športno rekreacijo delavca, in kakšno stopnjo za objekte.« Pod besedo objekt mislim PARKUR STEZO v sami tovarni ali poleg nje, igrišča za odbojko, balinanje, kegljanje, pokrito kopališče itd. Verjetno bi bilo umestno tudi v samoupravnem dogovoru določiti odstotek, ki naj bo namenjen za delavčevo rekreacijo in objekte. Morda bi bilo to 0,5% od mase OD ali podobno. Izogniti se moramo namreč fraze npr.: za delavčevo rekreacijo bomo vsako leto odvajali toliko in toliko tisoč dinarjev, kajti pri tem tempu življenja kot je danes, ko vse sile vlagamo v industrializacijo, bomo sigurno pozabili na delovnega človeka, ki je pri tem tempu dela rekreativne igre tudi najbolj potreben.

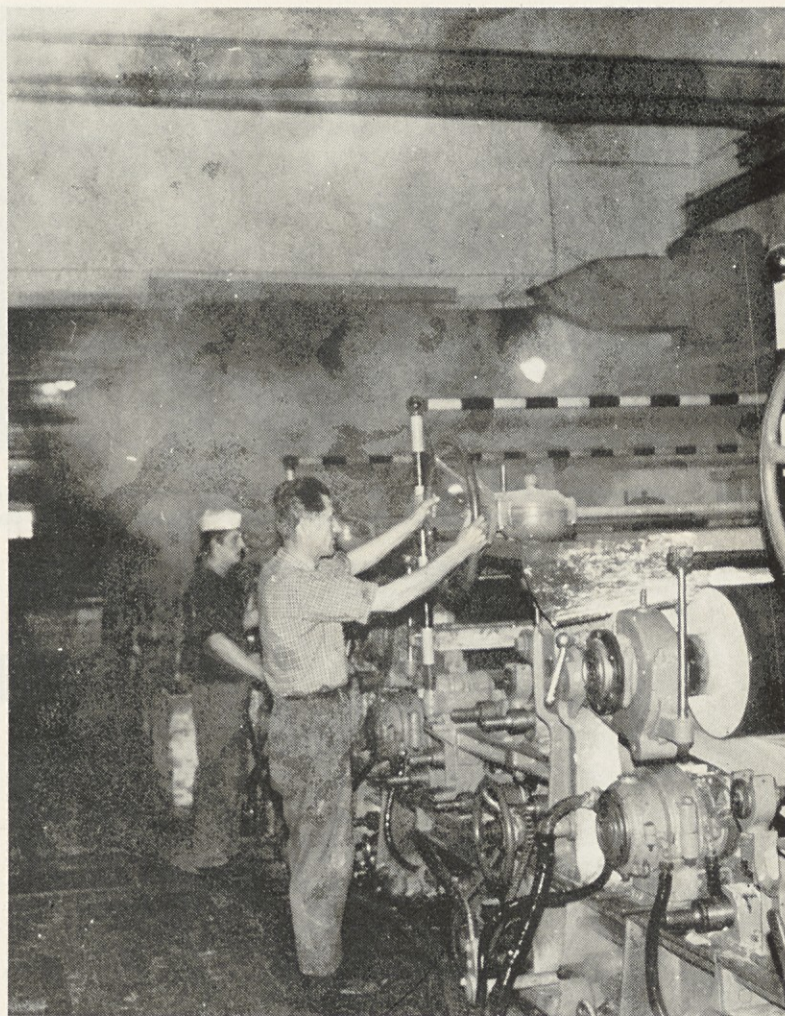
Andrej Pirkmaier

Vrednost točke za 12 preteklih mesecev

od vključno julij 1970 do vključno junij 1971

VEVČE, JULIJA —

	Obračunana vrednost točke	
	s točko urami za normo	brez točka ur za normo
Brusilnica	4,43	4,43
Lepila-transportna skupina	4,27	4,27
I. papirni stroj	4,25	4,25
II. papirni stroj	4,26	4,26
III. papirni stroj	4,25	4,25
IV. papirni stroj	4,24	4,24
Strojna dodelava papirja	3,99	4,61
Ročna dodelava papirja	3,46	4,45
Energija	4,18	4,22
Premaz	4,38	4,38
Vzdrževanje	4,17	4,34
Razkladalci	3,34	6,14
Nakladalci	5,13	5,13
Strokovne službe	4,21	4,22



Tudi ob stiskalnicah III. PS se vprašujejo: »Kaj nam bo prinesel samoupravni sporazum?!«

Posvetovanje papirničarjev o varstvu pri delu

VEVČE, JULIJA — Pred kratkim je bilo v Mariboru prvo večje posvetovanje papirničarjev iz vseh slovenskih tovarn o problematiki urejevanja varnostnih ukrepov pri delu v papirni industriji.

Organizator tega posvetovanja je bil Zavod za varstvo pri delu, Maribor. Posvetovanja se je poleg 25 udeležencev iz skoraj vseh tovarn papirja udeležil tudi glavni republiški inšpektor dipl. iur. Jernej Mlakar ter republiški inšpektor dela za papirno industrijo dipl. ing. Vado Drusany. Kot gost na tem večjem posvetovanju pa je bil strokovnjak ing. varstva pri delu, gospod Drexler iz Avstrije.

Udeleženci tega posvetovanja so razpravljali predvsem o problematiki zavarovanja papirnih strojev na splošno, vsa ostala problematika pa je bila prikazana udeležencem predvsem iz vidika zakonskih določil, medtem ko je primer iz prakse zelo nazorno prikazal ing. Drexler iz Avstrije, ki ima na tem področju že 40-letno prakso.

REFERATI

Dipl. ing. Drusany je v svojem referatu in s prikazanimi dia slikami seznanil prisotne z ergonomskimi aspekti zaščite, predvsem pri strojih in napravah v papirni industriji ter o načinu ter zahtevah varovalnih naprav na splošno.

Dipl. ing. Jernej Mlakar, glavni republiški inšpektor dela pa je prisotne seznanil in opozoril na zakonske zahteve varstva pri delu s poudarkom na precejšnje število nezgod, posebno težjih v papirni industriji.

Ing. Drexler je v svojem referatu nakazal probleme varstva pri delu v avstrijski papirni industriji ter analiziral nekatere primere nezgod, ki so se pripetile v avstrijskih tovarnah papirja. Poleg tega je komentiral in prikazal nekaj zanimivih primerov zavarovanja strojev, strojnih delov ter naprav.

V razpravi se je več predstavnikov posameznih podjetij pri-glasilo k diskusiji. Največ so razpravljali o težavah primerne-ga zavarovanja papirnih strojev ter o pomanjkljivostih naših predpi-

sov o varnostnih ukrepih v industriji papirja in celuloze. Vsi prisotni pa so bili mnenja, da je potrebno glede tehničnih predpisov in navodil o načinu zavarovanja strojev in naprav v industriji papirja čimprej nekaj storiti.

■ Potrebno je nadaljevati s podobnimi posvetovanji. Vsekakor pa je potrebno, da na prihodnjem sestanku organizator poda analizo stanja nezgod in vzrokov le-teh v industriji papirja.

■ Organizator posvetovanja — Zavod za varstvo pri delu Mari-bor, ter republiška inšpekcija dela, naj se povežeta z Združenjem papirne industrije v Ljubljani, zaradi nadaljnjih ukrepov, predvsem pa zaradi izdelave predloga o tehničnem pravilniku o varstvu pri delu v papirni industriji ter ostalih navodilih.

■ Zavod naj zbira predpise o varstvu pri delu v papirni industriji iz drugih držav ter posreduje izkušnje podjetjem in komisi-jam, ki naj pripravljajo osnutek predpisov, če bo tak dogovor z Združenjem papirne industrije uspel.

■ Inšpekcija dela naj zbere podatke o stanju nezgod in vzrokov.

Posvetovanje v Mariboru je imelo namen prikazati udeležencem le splošne težave, ki se pojavljajo v naši panogi vsakodnevno. Na bodočih podobnih posvetovanjih pa se bo celotna problematika razširila in bodo obravnavali konkretne primere in te-žave tehničnega in zdravstvenega zavarovanja pri delu v papirni industriji, ki pravzaprav vse do danes v zakonskih določilih nima ničesar konkretiziranega.

J. V.

Dopisujte

v
»Naše
delo«



Kopališče na Vevčah v vročih julijskih dneh: 33-metrski, 50-metrski in otroški bazen so kar polni



»Pozor — pripravljeni!« se glasi podpis k levi sliki. Posnetek v sredini nas spomni, da je na našem praznovanju z zares dobrim programom, promenadnim koncertom in budnico sodeloval tudi Papirniški pihalni orkester. »Zadetek v črno!« pa je pomenil največjo željo vseh strelcev tako pri pokalnem tekmovanju, kakor tudi pri streljanju za razvedrilo (fotografija na desni)



V zgodnjih jutranjih urah 24. junija je samo transparent opozarjal na praznovanje, ki smo se ga tako množično udeleževali v naslednjih urah in dnevih



Predsednik krajevnega skupnosti Vevče-Zg. Kašelj Polde Gorše odpira jubilejno praznovanje



Skoraj vse prireditve sta si ogledala tudi pokrovitelj praznovanja 50-letnice nogometa na Vevčah, tovariš Albin Vengust, direktor Združenih papirnic Ljubljana ter tovariš Polde Maček, predsednik skupščine občine Ljubljana Moste-Polje

Krajevni praznik in 50-letnica nogometa v slikah in besedi

VEVČE, JULIJA — Petdesetletnica neke dejavnosti ni karsibodi. Zato je prav, da se je spomnimo še enkrat, čeprav je od praznovanja poteklo že kar mesec dni. Združena s krajevnim praznikom je proslava potekala na dostojni višini in prijetno. Udeležili so se je stari organizatorji nogometnega športa v kraju, kakor tudi vidni današnji funkcionarji. Med njimi tudi predsednik občine Ljubljana-Moste-Polje, tovariš Polde Maček. Pod pokroviteljstvom tovariša Albina Vengusta, direktorja Združenih papirnic Ljubljana, so vse športne in druge prireditve potekale spontano, v športnem, tekmovalnem in prijateljskem vzdušju. Na igrišču in v veseli družbi so se srečali veterani nogometa v krajih Zalog, Vevče, Kašelj in Polje. Obujali so spomine na dni, ko so prvič videli žogo, ko so gradili nogometna igrišča, ko so kosili in grabili pri kmetih, da so potem lahko igrali na njihovih travnikih, kako so si sami nabavljali opremo, vmes pa bili polni navdušenja in idealizma. Ko so se — sedaj že šestdesetletniki — srečali na igrišču, jim je seveda pohajala sapa. Vendar pa so imeli v žepu športnega dresa ka-

ko tekoče poživilo, ki jih je kmalu spet spravilo na noge.

V enem tednu športnih prireditev so se zvrstile nogometne tekme mlajših pionirjev, pionirjev, obeh moštev mladincev, najzanimivejša za igralce Slavije in za



Kdo ve, če mala Klara nekoč ne bo zaigrala v ženski nogometni ekipi?!

gledalce pa je bila tekma z Olimpijo. O vseh rezultatih so bralci gotovo seznanjeni iz dnevnega časopisja.

V sklopu krajevnega praznika pa s prireditvami gotovo niso zastajale tudi druge organizacije. Plavalci vseh starosti, strelci, gasilci, papirniški pihalni orkester in ribiči.

Že ob otvoritvi praznovanja športnih in drugih prireditev je predsednik krajevnega odbora Vevče-Kašelj tovariš Polde Gorše pojasnil pomen krajevnega praznika, ko je med drugim dejal:

»24. junij — praznik naše krajevnega skupnosti, je tudi obletnica pričetka strojne izdelave papirja (Nadaljevanje na 7. strani)



Na turnirju pionirjev so sodelovali tudi najmlajši člani Slavije



Na tribunah (v gradnji) so gledalci navdušeno spremljali startna in druga srečanja



Tudi nad 60 let stari nekdanji nogometaši so se z veseljem po tolikih letih oblekli v nogometne drese



Osrednji dogodek je bila tekma med slovenskim ligašem Slavijo in članom I. lige Olimpijo. Na sliki: pred tekmo Slavija : Olimpija — 1 : 6



»Ne gremo v garderobo! Slekli se bomo po starem!« so rekli »ta stari«

Med našimi dopustniki

KOLIČEVO, JULIJA — V teh pasjih dneh sva s »ta glavnim« fotografom »Našega dela« Janezom dobila od tovarniškega uredniškega odbora nalogo, da obišče naša dopustniki na Veliki planini, v Izoli in Fiesi ter ugotoviva, kako preživljajo svoj dopust, po možnosti pa tudi kaj zanimivega fotografirava in tako olepšava naš list.

Tistega dne popoldne, ko sva se odpravila proti planinam, je pasji

dan pokazal zobe. Tik pred najnim odhodom v hribe se je namreč močno vtilo, tako da sva resno začela premišljevati ali ne bi rajši ostala kar doma. Toda služba je služba, hočeš, nočeš, moraš!

Ko sva tako vozila s polno histrojto proti Kamniški Bistrici, je začelo v motorju nekaj kašljati in cukati in kar naenkrat se je avto ustavil. Takoj sva se ročno spravila nad motor in začela s

popravilom. Po obširnem posvetovanju in strokovnem razpravljanju sva končno le ugotovila, da z bencinom ni nekaj v redu. Ko sva res našla tisto veliko smet, sva se upravičeno razjezila nad našim gospodarstvom, ki daje v promet tako nekvalitetno

koma preživlja letni dopust. Zvedela sva, da že šesto leto preživlja dopust v hribih in da namerava s to lepo tradicijo tudi nadaljevati. Dopust v hribih jim je vseh predvsem zaradi tega, ker ga lahko preživijo v miru, daleč proč od ropotanja avtomobilov, ki ga morajo poslušati doma vse dneve in noči. Pa tudi svežega in dobrega zraka v planinah ne primanjkuje. V preteklih letih so si kuhali hrano izključno sami, sedaj pa si skuhaajo sami le enkrat na dan, drugače pa obiščejo dom na Zelenem robu ali pa kočo

PD iz Domžal, kjer je hrana zelo okusna in sorazmerno poceni. Z ureditvijo koč so zelo zadovoljni, ker je sedaj bolje opremljena kot je bila pred leti, pogrešajo le več pripomočkov za zabavo (šah, karte itd.). Sicer pa si želijo lepega vremena, tako da bi lahko hodili na izlete v bližnjo okolico. Njihovim željam sva se pridružila tudi midva, se od njih poslovila ter se kmalu odpravila proti dolini, kjer naju je naslednji dan čakalo dolgo potovanje proti morju.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Krajevni praznik

(Nadaljevanje s 6. strani)

v vevški tovarni in pomeni važen dogodek v nastanku vevškega proletariata in s tem seveda tudi samih Vevč. Prav zaradi tega je krajevna skupnost Vevče-Kašelj privzela ta dan za svoj praznik, da tako primerno proslavi ta zgodovinski dan, zgodovinski zato, ker so se Vevče razvijali z rastočo industrijo papirja in tako postale takšne, kakršne so danes.

Lanskoletno praznovanje našega praznika KS je bilo povezano s 70-letnico obstoja papirniškega orkestra, ki je s tem dajal tudi ton oziroma smer praznovanja — tj. kulturno umetniško — medtem ko letos sovpada s 50. obletnico obstoja sedanjega nogometnega kluba »Slavija« ter bo praznovanje potekalo v bolj športnem vzdušju in bodo razna tekmovanja še ves prihodnji teden.

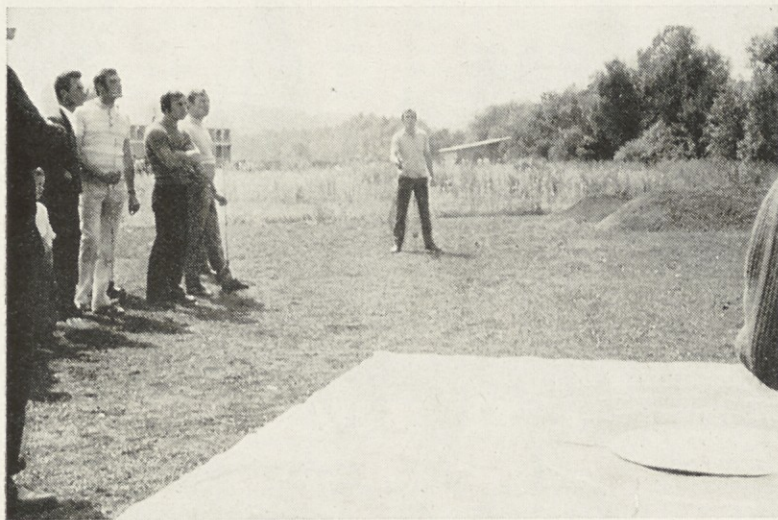
Ob obletnici našega praznika lahko ugotovimo napredek, kateri pa je plod sodelovanja vseh činiteljev na terenu oziroma teritoriju naše krajevne skupnosti, to je vseh občanov, organizacij in društev in seveda kolektiva in uprave Papirnice Vevče. V slednjem imamo močno podporo in razumevanje za naša prizadevanja, nuditi kraju čimveč in urediti Vevče z okolico čim lepše. Ožji del naselja Vevč dobiva svojo končno obliko in bo prihodnje

leto skoraj dokončna. Drugod se pa tudi pozna, da krajevna skupnost živi in dela.

»V slogi je moč« — to je staro geslo — že nešteto krat potrjeno in se še vedno znova in znova potrjuje in dokazuje resničnost reka. Če bomo v bodoče še bolj strnili naše napore za izvrševanje naših skupnih nalog, načrtov in želja, jih bomo lahko uresničili in napravili našo krajevno skupnost tako, kakršno si želimo. S skupnimi napore bomo lahko dosegli vse.



Tudi gasilci so prikazali svoje veščine



Pri ribiškem tekmovanju v »suhih disciplinah« se je dobro obnesel tudi Lado Ocvirk



Tekmovalec iz starostne skupine 40—50 let Milan Izgoršek prejema »počasi priplavano« nagrado



Popotnik — kam?

blago in s tem rahlja živce sicer mirnim državljanom. Končno sva avto le spravila v red in s polno paro vožnjo nadaljevala. Pod žičnico sva prišla ravno pravi čas, da sva videla, kako krasno se gondola premika proti Šimnovcu. Janez se z mojim predlogom, da naj greva gor kar peš, ne vem zakaj, ni strinjal in tako sva bila



Dimčeva družina na dopustu

prisiljena, da zavijeva v čakalnico, ki ji tam pravijo tudi bife. Stari hribovci, ki sva jih tu našla, so nama povedali, da je vzpenjača na Šimnovec dolga 1640 metrov in je ena izmed najlepših ter najdržnejše speljanih v Jugoslaviji, da lahko naenkrat prepelje 30 ljudi, da se v petih minutah povzpne 850 metrov visoko itd. Vse to pa nama ni kaj dosti pomagalo. Čakala sva kako urico in v tem času jezo že skoraj popolnoma utopila, tako da sva se na Zeleni rob pripeljala že precej boljše volje. Na tej poti sva prehitela kolono konj in oslov, ki so bili optani z nekakšnimi tovari, kar se za osle vsekakor tudi spodobi.

Zeleni rob je tak kot je bil včasih; nobenih večjih sprememb ni, le čaj je nekoliko dražji. Kaj hočemo, inflacija ima svoj vpliv tudi na višini nad 1500 metrov. Pa tudi precej novih koč sva videla, ki tukaj rastejo kot gobe po dežju. To lahko z gotovostjo trdim, ker niti v lepem vremenu niti po dežju še nisem našel nobene, kar navsezadnje tudi ni čudno, saj se na gob'ce bolj slabo spoznam.

V naši koči »Murki« sva z Janezom obiskala našega delavca električarja Ivana Dimca, ki tukaj s svojo ženo in dvema otro-



Tudi na Veliki planini velja: »Gora ni nora, nor je, kdor (nosi) gor!«



Na Zelenem robu



... in marsikaj drugega tudi, razen sporazumno seveda!

Med našimi dopustniki

(Nadaljevanje s 7. strani)

Ko sva se naslednje jutro odpravila na pot, nama nista megla in dež obetala nič dobrega. Kot že rečeno pa se na vreme nisva smela ozirati, ker nama je časa že tako primanjkovalo. Da bi našla kaj zanimivega za »Naše delo«, sva se ustavila na Vrhnikih, kjer pa je bilo še vse zaprto. Ni nama preostalo drugega, kot da pogledava turistični vodič, in za naše bralce prebereva naslednje: Vrhniko leži pod robom krških planot ob začetku Ljubljane in je zaradi lege že od davnih časov pomembna postojanka. Mesto je precej raztegnjeno in še sedaj kaže nekdanja tri naselja — pristanišče ob Ljubljani, ki je plovna že pod izviri, tovarniške in voznike postojanke ob stari cesti pod začetkom klancev in obrtno ter cerkveno središče na hribu. Zgodovinska preteklost je zanimiva ter povezana z vodno potjo Ljubljane (Argonavti, Nauportus). Nasproti hotela Mantova stoji spomenik pisatelju Ivanu Cankarju, v Cankarjevi rojstni hiši pa je spominski muzej. Znale so še freske v župni cerkvi, usnjarska in lesna industrija ter stara mlekarska zadruga.

Ceprav je fičo priznано »gorsko vozilo« sva po vrhniških klancih za kolono tovornjakov le počasi napredovala. Tako sva imela dovolj časa za ogled posameznih odsekov nove avtomobilske ceste,

ki jo pospešeno gradijo. Ko bo le-ta dograjena, bo morje našim dopustnikom mnogo bolj dostopno kot je sedaj. Dogodi se, posebno ob sobotah in nedeljah, da na cestah proti morju nastanejo več deset kilometrov dolge kolone, kar zelo podaljša in otežkoča potovanje.

V Postojni se zaradi pomanjkanja časa nisva mogla ustaviti, čeprav je obilo zanimivosti, ki so vredne ogleda. Med njimi je se-



Oporniki za viadukt »Ravberkomanda« na novi avtocesti

veda na prvem mestu Postojnska jama, ki spada med največje svetovne znamenitosti. Notranjost jame se razprostira pod krasom v dolžini nad 19 km. Vse to je v milijonih letih izdolbla ponikalnica Pivka. Največji prostor v jami je tako imenovana Koncertna dvorana, ki je visoka 35 metrov in ki lahko sprejme več kot desettisoč ljudi.

Pot naju je vodila po prijetni kraški pokrajini mimo Nanosa do Kopra, kjer sva se tudi ustavila. Mesto leži na nekdanjem polkrožnem otoku, ki je sedaj združen s celino. Koper je edino pristanišče Slovenskega primorja za večje ladje ter obenem najsevernejše pristanišče v Jugoslaviji. V zadnjem času se je mesto precej razvilo, kar je v veliki meri posledica povečanja pristanišča in dograditve nove železnice. Mesto ima toliko zanimivosti, da bi bilo potrebno zato porabiti ves dan in bova o tem kaj več napisala, če bova dobila nalogo, naj obiščeva Koper.

Ko sva krenila proti Izoli, se je vreme močno izboljšalo, oblaki so izginili ter je sonce z vso pripeko neusmiljeno žgalo. Nastopile pa so nove težave, ki so občutno otežkočile vožnjo. Za te težave midva nisva bila kriva, ampak le brhke kopanke, ki so se sončile na obali tik ob cesti. Mnenja sva bila, da bi bilo potrebno zaradi varnosti prometa prepovedati kopanje in sončenje na tem predelu.

Sredi dopoldneva sva se končno le pripeljala v Izolo. Mesto leži na štirikotnem polotočku, ki je bil nekoč otok. Ima več zgodovinskih znamenitosti, ki izvirajo iz 16. in 18. stoletja, v novejšem času pa je znano po tovarni Delamaris, kar ve vsak Slovenec, ki rad je ribe in ima TV aparat. Za mestom je ob morju naselje lesenih počitniških hišic, ki so pod upravo Počitniške skupnosti iz Domžal. Med njimi so tudi 3 hišice, last našega podjetja, in sicer Mira, Nevenka in Zala. Ze doma so nama povedali, da bova tukaj našla na dopustu: Franja Velepča z ženo Lojzko ter njuni otrokoma, Hermana Kapljo z ženo Ivico ter sinovoma Borisom in Hermanom, Marinko Stupica z možem Ivanom in sinom Borisom ter Tincem Kržan z možem Janezom. Ko sva prišla v bližino hišice Nevenka, sva tamkaj sredi priprav za kosilo presenetila Ivana Stupico. Pridno je pripravljaval vse potrebno za opoldanski meni: kokošja juha, svinjski karmenateljci na žaru s krompirčkom in solato. Za po kosilu pa je bila pripravljena in se je že hladila steklenica pristnega domačega vina. V kratkem nama je razložil, kakšen dnevni red je v naselju: v zgodnjih jutranjih urah se skoraj v vsaki hišici oglašijo budilke in moške se odpravijo v mesto nabavljat vse potrebno za dnevno prehrano. Po tem sledi priprava zajtrka, nato kopanje itd. Vsak dan seveda ni tak, ker gredo večkrat na kosilo oziroma na večerjo v bližnjo restavracijo ali kam drugam, pa tako

(Nadaljevanje na 9. strani)



Koper z druge perspektive



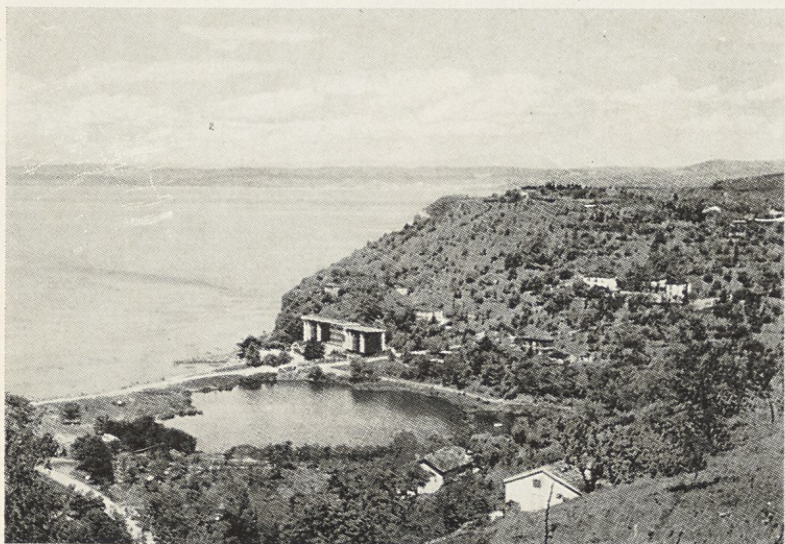
Počitek



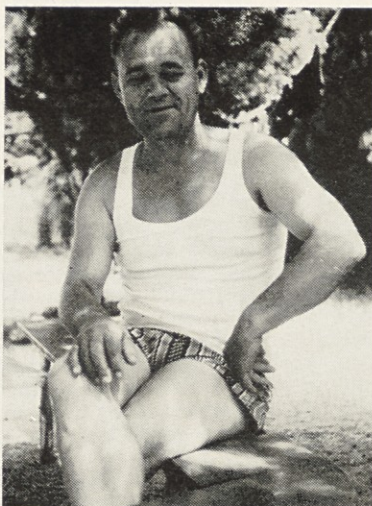
Ce jih pride še pet ali šest, bi lahko imeli že kongres!



Ivica in Herman Kaplja ter Franjo Velepč z otroki



Pogled na Fiesio



Ivan Stupica



Na plaži

Križem kražem po naši okolici — Radomlje

KOLIČEVO, JULIJA — Dober kilometer od naše tovarne leži naselje, znano po imenu Radomlje. Pisanih zgodovinskih virov o nastanku kraja ni, pač pa sega ljudsko izročilo nazaj tja do francoske okupacije. Po ohranjenih pripovedih iz te dobe je Josip Jurčič napisal znano ljudsko dramo Rokovnjači. Zgodba se dogaja v trikotju Kamnik—Kolovec—Brdo, v njem pa važno vlogo igra tudi vas Radomlje, kjer so imeli rokovnjači mnoge skrivne zavezniške in pristaše, nekateri, na videz mirni vaščani, pa so se ponoči pajdašili z njimi. Rokovnjači so bili pravzaprav mladi možje in fantje, ki so se skrivali po gozdovih pred novačenjem v vojsko. Za oblasti in bogataše so bili prava nadloga, saj so ropali in napadali celo oborožena spremstva. V Radomljah je bil zelo znan tak rokovnjač-čevljar Bojec (po Jurčiču).

Zanimiva je tudi pripoved, kako je nastalo ime Radomlje. Nastalo je namreč iz besed »rado melje«, in res so ob Mlinščici še danes ohranjeni številni mlini. Zelo zanimiv je tudi nastanek imen za dve manjši vasi, ki sta pravzaprav nekak podaljšek Radomlje. Ime za vas Hudo, ki leži severno od Radomlje, blizu nekdanje Sovanove graščine, ali današnjega Arboretuma, je nastalo

po hudih časih turških vpadov, ko so prebivalci Radomlje in drugih okoliških vasi bežali na današnje Hudo, kjer so bili takrat še bujni gozdovi. Še danes so v bližnjih gozdovih globoki jarki, ki so jih skopali, da so se zatekali vanje pred Turki, medtem ko so se graščaki zapirli v varne gradove. Stari ljudje so vedeli povedati tudi o hudi bolezni — kugi, ki je razsajala v tistih časih. Južno od Radomlje, ob cesti proti Količevu, pa je vasica Škrjančevo. Nekoč je bilo to skrbno obdelano ravno polje, last črnevskih grofov, nad katerim so se spreletavali in prepevali škrjančki. Tako ljudsko izročilo, ki pa mu lahko verjamemo ali pa tudi ne.

V tistih časih je bila okolica današnjega Radomlje posejana z gradovi in graščinami, v njih pa so prebivali in gospodovali plemiči, grofi in baroni. V nižjih legah, ob plodnih ravninah, pa so životali njihovi podložniki. V kasnejšem razvoju se je prebivalstvo razslojevalo v bogate kmečke posestnike, bajtarje in obrtnike. Nekaj obrtnikov, zlasti mlinarji, kolarji in kovači, se je preživelo doma, prenekateri pa so morali s trebuhom za kruhom »prevandrat« pol Evrope.

Nekateri kmetje, ki so imeli svoja posestva, zlasti gozdove

med vasema Rova in Hudo, so odkrili v svoji zemlji rjavo zlato — ilovico. Začeli so jo kopati in sami izdelovati opeko, ki je šla dobro v denar. Tako se je na področju Radomlje razvila prava divja obrt in trgovina z opeko. Še danes so znane tako imenovane »cegv'nce«, najbolj podjetni pa so zgradili pravo tovarno. Ljudje so ji rekli »ringhofen«, od nemškega Ringofen — krožna peč. Marsikateri bajtar je na opekarni dobil delo in tako se je tudi na našem območju pojavil nov sloj prebivalstva — delavci.

Po prvi svetovni vojni, v kateri je v bojih za tuje interese ostalo tudi nekaj Radomljanov, nekaj pa jih je trpelo po italijanskih in ruskih ujetništvih, pa so v okolici začele rasti tovarne. V Jaršah tovarna platnenih izdelkov, ki so jo gradili Čehi, na Količevem Bonacheva papirnica, v Preserjah pa je že pred vojno obratovala Staretova žaga. V teh tovarnah so mnogi naši ljudje dobili delo. Navkljub bornemu zaslužku, izkoriščanju in druginji so si tudi prenekateri delavci zgradili stanovanjske hišice in Radomlje se je začelo širiti.

V času med obema vojnama je bilo v Radomljah zelo živahno kulturno-prosvetno in športno življenje, v katerem so sodelovali skoraj vsi vaščani, od najpreprostejših in revnih, pa do velesposlovanih šolmoštrov in gospoda župnika. Ni bilo nedelje brez telovadnega nastopa ali ljudske igre, zelo pogoste so bile tudi veselice. Žal je bilo prebivalstvo v tej svoji aktivnosti razdeljeno na dva, med seboj strastno tekmujoča tabora — med klerikalce in sokole. Oba tabora so vodili bogati mecenji, ki so imeli pri tem brez dvoma politične cilje. Med taboroma je od časa do časa prihajalo tudi do pravih sovražnih izpadov. V Radomljah je bil takrat sedež občine, v katero so spadale še številne vasi, od Škrjančevega na jugu, tja do Hudega in Kolovca na severu. Občini je dalj časa županoval Janez Pavlin, veleposestnik in solastnik opekarne. Tudi ob volitvah je bilo v Radomljah zelo živo in ob takih prilikah je prišlo do precej hudih volilnih bojev, včasih pa tudi do prav komičnih dogodkov, ki jih ljudje še danes radi pripovedujejo (volilni golaž itd.). Takrat so bili v modi tudi pogosti fantovski pretepi in v enem takih pretepov so bili tepeni celo žandarji.

Prišla pa je nova vojna in romantike je bilo konec. Tudi v Radomljah je okupator takoj ob prihodu nastopil s silo. Pozapril in izgnal je vse najbolj napredne vaščane. V njihove zapuščene hiše pa je naselil svoje ljudi, kmete iz bavarskih hribov, sredi vasi, v izpraznjeni hiši pri Špornu, pa se je nastanil zelo zagrižen nacist Gönitzner. V šolo so namestili nemške učitelje in slovenska beseda je v njej zamrla. Otroci so morali plačevati kazen v pšenigh za vsako slovensko besedo, ki so jo izgovorili, da bi se seveda čimprej navadili nemško. V vasi se je nastanila in obdala z bunkerji tudi zelo močna žandarmerijska postaja, na zemljišču ob Bistrici, kjer je danes novo naselje Roje, pa so zgradili pravo naselje barak za nemško vojsko. Toda ravno ko so bile barake gotove, jih je neke noči partizanska brigada uničila, čeprav so bile močno zastražene. Spominjam se tiste noči, ki je bila kot sodni dan.

Prav v Radomljah se je že prve dni okupacije začela vstaja. Prve akcije na širšem kamniško-domžalskem območju so se začele v Radomljah s porušenjem mostov čez Bistrico in z drugimi sabotažnimi akcijami. Mnogi Radomljani so iz teh akcij odšli v gozdove in s tovariši iz drugih krajev so formalno prve partizanske odrede — radomeljsko četo, kamniško-domžalski odred itd.



Radomeljski telovadci v času med obema vojnama



Gostilna »Pri Špornu« nekoč



Središče Radomelj pred 2. svetovno vojno

Ravno letos bo v Radomljah velika slovesnost, na kateri se bomo spominjali velikih dogodkov pred 30 leti.

V štiriletni osvobodilni vojni je bilo Radomlje dokaj enotno, večina prebivalcev je sodelovala s partizani, navkljub žandarjem, in vojaštvu pred nosom. Mnogi možje in fantje pa so za svobodo žrtvovali svoja življenja, njihove družine pa so trpele v zloglasnih taboriščih smrti.

Osvoboditelje je Radomlje dočakalo nadvse slovesno. Veselje je bilo nepopisno. Kot povsod je smo tudi v Radomljah pohiteli z obnovo. Z udarniškim delom je bilo obnovljenih več hiš, na ruševinah nekdanjega sokolskega doma pa je zrastel lep nov kulturni dom.

Današnje Radomlje se zelo razlikujejo od nekdanjih. Številne tovarne v okolici so se povečale in dajejo več kruha novim in novim delavcem, ki se naseljujejo v bližino tovarn. Tudi v Radomljah se je naselilo mnogo novih družin, otroci starih Radomljanov, ki so bili večinoma kmetje, so si tudi našli boljše delo in večji kos kruha. Lične stanovanjske hiše in stanovanjski bloki rastejo kot gobe po dežju. Nekoč izrazito kmečka vas postaja

vedno bolj veliko in lepo naselje.

Z urbanizmom pa morda ni vse prav in bo pri tako naglem razvoju napravljen tudi kaka nepopravljiva škoda. Vzporedno s hitro stanovanjsko gradnjo zaostaja komunalna ureditev, hud problem so vedno bolj tudi divja smetišča, onesnaženje narave vseh povsod. Navzlic naraščanju standarda vidno nazaduje družbena dejavnost, kot so šport in kultura. Društvo, ki bi organiziralo to dejavnost, prav v Radomljah ni, ali pa so samo na papirju, pošolska mladina pri pridno zahaja v gostilne, ki jih je samo v Radomljah pet. Tu je še kino, ki pa ima zadnjih nekaj let žal kulturno tako slab program, da bi mu prej lahko rekli cirkus, kot pa kulturna ustanova.

Upajmo pa, da se bo sčasoma tudi vse to uredilo, kajti ljudje so zavzeti za napredek in upajmo, da ne bodo vedno stremeli le za dvig standarda v lastni kuhinji, garaži in na lastnem dvorišču.

O vsakem kraju, tudi o Radomljah, bi se dalo napisati knjigo. Čas in prostor me žal omeujeta, da bi napisal še kaj več. Upam pa, da je bilo to, kar je napisal, nega, vsaj zanimivo.

Janez Kosmač

Med našimi dopustniki

(Nadaljevanje z 8. strani)

odpadejo razna dela. Podobno kot Ivan sta nama povedala tudi Herman in Franjo, ki smo ju z družinoma našli na plaži, kjer so se sončili. Vsi so bili z dopustom zelo zadovoljni. Posebno so pohvalili red in čistočo v naselju ter prijetno vzdušje. Enako so pohvalili tudi delo novega upravnika, ki ni tak kot je bil tisti v prejšnjem letu. Imel je namreč tako navado, da ni šel prej spat, dokler je bil še zadnji gost buđen, dogodilo pa se je celo, da jih je budil in s tem s svojo družbo povzročal v naselju nered in hrup. V družbi naših vrlih dopustnikov (mož) sva obiskala sosedsnjo »oštarijo«, kjer sva našla med gosti tudi nekatere gasilce iz naše okolice. Povedali so nama, da tam opravljajo dežurno protipožarno službo, ki baje dela brez napake. Kar žal nama je bilo, ko sva se morala posloviti in nadaljevati pot proti Fiesi.

V Fiesi ima podjetje v sklopu počitniškega doma Kartonažne tovarne iz Ljubljane pet sob, kamor že več let hodijo naši delavci na dopust.

Tja sva prišla kmalu po kosilu, vendar nisva mogla najti nikogar iz našega podjetja. Upravnik nama je povedal, da gredo po kosilu na zaslužni počitek ter pridejo na plažo, ko se nekoliko shladi. Zato sva se odpravila na kopanje in jih počakala, da so prišli. Kmalu se nas je zbrala prav prijetna družba vseh iz našega podjetja, ki so bili na letovanju: Viktor Kern z ženo Danijelo in sinom Stankom, Pepca Hafner z možem Janezom in sinovoma Rajkom ter Janezom, Anton Resnik z ženo Anico in hčerko Anico, Mirko Merela s hčerko Marijo, Ivan Balažič z ženo Marijo, sinom Ivanom in hčerko Dragico. Na kratko so nama obrazložili, kako potekajo njihovi dnevi dopusta. Hrana je odlična tako po količini kakor tudi po kvaliteti, upravnik in strežno osebje zelo lepo skrbijo za goste ter ne delajo nobenih razlik med posameznimi delavci. Sobe in drugi prostori so čisti, skratka vse je v najlepšem redu in jim dopust poteka kot po naročilu. Vsi so pa obžalovali, da jim bo prijeten odih prekmalu minil in da se bodo morali vrniti.

Ceprav naju je čakala še dolga pot domov, nisva mogla odkloniti vabila, da si v družbi »družinskih poglavarjev« ogledava še bližnji »rudnik«, ki ga imajo tamkaj rudarji iz Velenja. Tukaj se koplje in prodaja tekoče zlato, kar sva se na kraju samem tudi prepričala. Vesela pesem stalnih in občasnih »rudarjev« naju je prepričala, da je v tem kraju doma pravo dopustniško razpoloženje. Prav žal nama je, da bralcem ne moreva pokazati fotografskih posnetkov iz Fiese, ker se je film zaradi tehničnih napak pokvaril. V poznem popoldnevu sva se od naših dopustnikov poslovila, jim zaželela čim lepše vreme ter se odpravila proti domu.

In kaj naj zapišem ob koncu? Dobra volja in razpoloženje naših delavcev na dopustu naju je prepričalo, da se bodo spočiti in zdravi vrnili na svoja delovna mesta, kar bo njim kakor tudi podjetju v veliko korist.

Stane Skok



Vsaj na dopustu čas toliko ne priganja, da se z užtkom ne bi mogli predati lepim razgledom. V ozadju je Koper, kdo pa je dekle v ospredju, pa tudi fotograf ni vedel povedati!

Samoupravni sporazum o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov (osnutek)

Na podlagi 7. člena zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje dohodka in osebnih dohodkov (Uradni list SRS, 4/71) so najvišji organi upravljanja v naslednjih gospodarskih organizacijah:

PZ papirne industrije »Papi-les«, Ljubljana

Tovarna celuloze in papirja »Djuro Salaj«, Videm-Krško

Sladkogorska tovarna kartona in papirja, Sladki vrh

Papirnica Količevo

Tovarna dokumentnega papirja in kartona, Radeče

Tovarna lesovine in lepenke Prevalje

Tovarna lesovine in lepenke, Podvelka

Tovarna lesovine in lepenke Ceršak

Tovarna celuloze Medvode

»Gorjana« Medvode

Kartonažna tovarna Ljubljana

»Lesonit« tovarna lesovinskih plošč, Ilirska Bistrica

Inštitut za celulozo in papir, Ljubljana

Združene papirnice Ljubljana sprejeli naslednji

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O MERILIH ZA DELITEV DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV

I. Uvodne in temeljne določbe

1. člen

S tem samoupravnim sporazumom določajo in usklajujejo udeleženci sporazuma na osnovi zakona in družbenega dogovora osnove in merila za delitev dohodka in osebnih dohodkov tako, da uresničujejo načela delitve po delu, da v delitvi dohodka na sklade in sredstva za osebne dohodke dosegajo ustrezajoča razmerja ustvarjenim rezultatom dela in poslovnim uspehom, pri osebnih dohodkih pa taka razmerja, ki ustrezajo opravljenemu delu posameznih delovnih skupnosti in posameznih njenih članov.

2. člen

Ta samoupravni sporazum ureja: dovoljene kalkulatívne osebne dohodke (KOD), način stimuliranja delovne in poslovne uspešnosti posamezne gospodarske organizacije (v nadaljnjem besedilu udeleženec sporazuma), najnižje in najvišje osebne dohodke, osebne dohodke za posebne pogoje dela, način formiranja sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb delavcev, osebne prejemke, ki bremenijo materialne stroške, sredstva za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje, nadomestila osebnih dohodkov za čas bolezni in nekatera druga vprašanja.

3. člen

Dokončna delitev dohodka se opravi z zaključnim računom, vsa izplačila med letom pa se obravnavajo kot akontacije.

Razdelitev doseženega dohodka se med poslovnim letom usmerja po tem sporazumu ter v skladu z doseženimi poslovnimi rezultati in letnim finančnim načrtom.

4. člen

Udeleženci sporazuma so upravičeni, da po njem delijo dohodek in osebne dohodke le, če si pred tem zagotovijo minimalno reproduktivno sposobnost, ki je dosežena, če si vsak udeleženec sporazuma zagotovi amortizacijo obračunano po predpisanih stopnjah povečano za 25 %.

Nadaje mora vsak udeleženec tega sporazuma ob delitvi sredstev iznad KOD zagotoviti tak način delitve dohodka, da je zagotovljena progresivna udeležba poslovnih sredstev.

5. člen

Udeleženci sporazuma se obvezujejo predvsem:

— da bodo dosledno izvajali ta sporazum in uskladjali svoje poslovanje z njegovimi načeli,

— da bodo svoje interne samoupravne akte prilagodili določilom tega sporazuma.

6. člen

Tak sporazum, ki velja za vse udeležence, je obvezen tudi za vse organizacije združenega dela v sestavi udeležencev, ne glede na njihovo obliko in stopnjo samostojnosti.

7. člen

Udeleženci sporazuma, ki so prostovoljno sklenili ta sporazum, lahko prostovoljno tudi odstopijo. Svoj odstop morajo sporočiti skupni komisiji ter republiški verifikacijski komisiji.

K temu sporazumu lahko pristopijo tudi druge delovne organizacije sorodnih dejavnosti, če tako sklenejo njihovi najvišji organi upravljanja, ob pogoju, da soglašajo z vsemi določili tega sporazuma.

II. Formiranje sredstev za osebne dohodke

8. člen

Osebni dohodki zaposlenih so sestavljeni iz kalkulatívni osebnih dohodkov ter prejemkov, ki izvirajo iz rezultatov delovne in poslovne uspešnosti.

A. Kalkulatívni osebni dohodki

9. člen

Kalkulatívni osebni dohodki so sestavljeni iz osnovnih kalkula-

	din
1. Skupina nepričuenih delovnih mest, kjer se opravljajo naslednja dela: (čiščenje notranjih prostorov, pospravljanje izmeta, nakladanje in odvoz odpadkov in gradbenega materiala in podobno). Povprečni neto KOD mesečno znaša	890,00
2. Skupina delovnih mest, za katera se zahteva poleg osnovnega šolanja tudi priučitev. Povprečni neto KOD mesečno znaša	1.080,00
3. Skupina delovnih mest, za katera se zahtevajo poklicna znanja po zakonu o srednjem šolstvu. Povprečni neto KOD mesečno znaša	1.610,00
4. Skupina delovnih mest, za katera se zahtevajo znanja splošnih in tehničnih srednjih šol, tehnikumov, delovskih šol, izpit za VK ali izpit za priznanje srednje strokovne izobrazbe. Povprečni neto KOD mesečno znaša	1.900,00
5. Skupina delovnih mest, za katera se zahtevajo znanja višjih šol oziroma I. stopnje visokih šol. Povprečni neto KOD mesečno znaša	2.280,00
6. Skupina visoko strokovnih delovnih mest, za katera se zahteva znanje visokih šol. Povprečni mesečni neto KOD znaša	2.930,00
7. Skupina delovnih mest, za katera se zahteva specializacija oziroma magistratura — doktorat. Povprečni neto KOD mesečno znaša	3.270,00
8. Skupina delovnih mest, za katera se zahteva doktorat znanosti. Povprečni mesečni neto KOD znaša	3.720,00

11. člen

Povprečni kalkulatívni osebni dohodki gornjih skupin odstopajo od postavk, ki so določene v 2. členu splošnega družbenega dogovora zaradi specifičnih delovnih okoliščin, ki so ugotovljene na podlagi analitične ocene delovnih mest in dokumentirane v posebni prilogi, ki je sestavni del tega sporazuma.

b) Dodatni kalkulatívni osebni dohodki

12. člen

Dodatni kalkulatívni osebni dohodki so sestavljeni iz dodatkov za posebne pogoje dela in iz dodatka za udeležbo v minulem delu.

Vsi dodatki iz gornjega odstavka se obračunavajo glede na dejansko opravljene delovne ure ter trajanje delovne dobe in se prištevajo k osnovnim kalkulatívni osebnim dohodkom.

Dodatne kalkulatívne osebne dohodke sestavljajo:

1. dodatek za nočno delo,
2. dodatek za štiriizmensko delo,
3. dodatek za nadurno delo,
4. dodatek za vodilna delovna mesta,
5. dodatek za minulo delo in stalnost.

tivnih osebnih dohodkov in dodatnih kalkulatívni osebnih dohodkov.

Osnovni kalkulatívni osebni dohodki so določeni:

— s sistemizacijo delovnih mest, ki je urejena v splošnih aktih udeležencev sporazuma,

— s povprečno neto vrednostjo osebnih dohodkov posamezne kvalifikacijske skupine, kjer so vključeni tudi izjemni pogoji, značilni za udeležence tega sporazuma.

Dodatni kalkulatívni osebni dohodki so tisti, ki izvirajo iz specifičnega načina proizvodnje (kontinuirana procesna proizvodnja). Dodatni kalkulatívni osebni dohodki so sestavljeni iz: dodatka za nočno delo, dodatka za štiriizmensko delo, dodatka za vodilna delovna mesta, dodatka za nadurno delo ter dodatka za minulo delo in stalnost.

10. člen

Sistemizacijo delovnih mest določi vsak udeleženec sporazuma s svojim splošnim aktom v skladu z določbami temeljnega zakona o delovnih razmerjih.

Za določitev povprečne neto vrednosti osebnih dohodkov se delovna mesta, ugotovljena z zgornjo sistemizacijo, razvrščajo v posamezne kvalifikacijske skupine in sicer po tistih zahtevah, ki jih določa ta sporazum za posamezno kvalifikacijsko skupino.

Kvalifikacijske skupine in povprečni neto kalkulatívni osebni dohodki:

5 % sredstev osnovnih kalkulatívni osebnih dohodkov.

Nadurno delo se lahko nadomesti s prostim časom.

— Dodatek za vodilna delovna mesta, ki jih določajo statuti udeležencev sporazuma, znaša 40 % na povprečno vrednost neto osebnega dohodka, ki je določen za 6. skupino, navedeno v 11. členu tega sporazuma.

Delavec je upravičen do dodatka za minulo delo, če ima naslednjo delovno dobo, ki se priznava v pokojninsko dobo po predpisih pokojninskega zavarovanja:

1. do 5 let	0 %
2. nad 5—10 let	1 %
3. nad 10—15 let	2 %
4. nad 15—20 let	3 %
5. nad 20—25 let	4 %
6. nad 25—30 let	5 %
7. nad 30—35 let	6 %
8. nad 35 let	7 %

Gornji dodatek se šteje na osnovo za obračun osebnega dohodka.

Dodatek za stalnost v delovni organizaciji znaša za neprekinjeno delovno dobo v isti delovni organizaciji od 5—10 let 3 %, nad 10 let pa 5 % ter se obračuna na osnovo za obračun osebnega dohodka.

Udeleženci tega sporazuma Inštitut za celulozo in papir, Ljubljana, »Gorjana« Medvode, PZ »Papires«, Ljubljana, ki opravljajo le storitve za ostale udeležence, lahko povečajo KOD po tem sporazumu za 20 %.

B. Del sredstev osebnih dohodkov odvisnih od delovne in poslovne uspešnosti

13. člen

Udeleženci tega sporazuma določajo enotna merila za ugotavljanje delovne in poslovne uspešnosti, na osnovi katerih bodo ugotavljali del osebnih dohodkov, ki so rezultat doseženih uspehov.

Gornja merila upoštevajo doseženo produktivnost in rentabilnost poslovanja posameznega udeleženca sporazuma ter določajo delitvena razmerja ustvarjenega dohodka na poslovna sredstva in stimulativni del osebnih dohodkov.

14. člen

Del sredstev osebnih dohodkov, ki so odvisni od delovnih in poslovnih rezultatov, se ugotovi s faktorjem stimulacije po naslednjem obrazcu:

$$MFS = \frac{4 \text{ CSP} + 20 \text{ KOD}}{100}$$

$$FS = \frac{2 D + MFS - KOD}{D + MFS}$$

$$DOD = KOD \cdot FS$$

a) število zaposlenih

do 400 zaposlenih	doseženi povpr. neto OD × 2,8
nad 400—700 zaposlenih	doseženi povpr. neto OD × 2,9
nad 700—1000 zaposlenih	doseženi povpr. neto OD × 3,0
nad 1000 zaposlenih	doseženi povpr. neto OD × 3,1

b) doseženi bruto produkt

do 50 milijonov	doseženi povpr. neto OD × 3,0
nad 50—100 milijonov	doseženi povpr. neto OD × 3,1
nad 100—150 milijonov	doseženi povpr. neto OD × 3,2
nad 150 milijonov	doseženi povpr. neto OD × 3,3

$$\text{Najvišji OD} = \frac{a + b}{2} \text{ din.}$$

V primeru, da doseže posamezen udeleženec sporazuma faktor stimulacije nad 1,20, je glavni direktor upravičen, da prejme za vsakih 5 % prekoračenja 200 din, vendar ne več kot 600 din.

19. člen

Osebni dohodek delavcev na vodilnih delovnih mestih se ugotavlja predvsem na osnovi naslednjih elementov: obseg po-

CSP = povprečno uporabljena osnovna in obratna sredstva (bilanca uspeha 5/6 in 5/7)

DOD = masa dovoljenih osebnih dohodkov za posamezno podjetje po samoupravnem sporazumu

KOD = osnovni kalkulatívni osebni dohodki povečani z dodatki za:

1. nočno delo
2. štiriizmensko delo
3. vodilna delovna mesta
4. nadurno delo
5. minulo delo

FS = faktor stimulacije

MFS = masa dovoljenih fiksnih stroškov

D = celoten dohodek minus uporabljena sredstva, pri čemer se upošteva znesek po predpisanih stopnjah obračunane amortizacije, povečan za 25 % minus pogodbene zakonske obveznosti.

15. člen

Udeleženci sporazuma zagotavljajo v svojih aktih tudi druga merila za delitev OD (npr. enota proizvoda, participacijske lestvice itd.) v spodbudo doseganja nadpovprečnih učinkov na posameznih delovnih mestih.

16. člen

Maso osebnih dohodkov, ki je formirana na osnovi določil tega poglavja, delijo med zaposlene posamezni udeleženci sporazuma na podlagi svojih samoupravnih aktov.

III. Najvišji in najnižji osebni dohodki

17. člen

Udeleženci tega sporazuma soglašajo, da znaša mesečni osebni dohodek delavcev za normalni delovni učinek v polnem delovnem času najmanj 880,00 din neto mesečno, najvišji osebni dohodek pa praviloma 5400,00 din, v izjemnih okoliščinah pa lahko znaša največ 6000,00 din.

Normalni delovni učinek je tisti, ki je izračunan na osnovi strokovno dognanih metod merjenja dela (npr. po sistemih WF, Refa, BTE, MTM in podobno) ne glede na to, ali se nanaša na umsko ali fizično delo in ne glede na morebitne višje ali nižje startne osnove posameznih udeležencev sporazuma, ki jih imajo v svojih normativnih predpisih.

18. člen

Dovoljeni najvišji osebni dohodek v posamezni organizaciji je odvisen od velikosti delovne organizacije (število zaposlenih in bruto produkt) ter od doseženega povprečnega OD delovne organizacije in se izračuna:

Samoupravni sporazum o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov (osnutek)

(Nadaljevanje z 10. strani)

mestih, ki je odvisen od navedenih elementov, se lahko ugotavlja tako, da je odvisen od osebnega dohodka glavnega direktorja (določeno procent).

IV. Financiranje skupnih potreb delavcev

20. člen

Udeleženci sporazuma formirajo iz doseženega dohodka sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb zaposlenih in to največ v taki višini, kot jo določa ta sporazum.

Udeleženci sporazuma name-nijo:

1. sredstva za stanovanjsko izgradnjo najmanj v višini 4 % od bruto izplačanih osebnih dohodkov v enem letu;

2. sredstva za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje najmanj 1 %, največ pa 2,5 % od bruto izplačanih osebnih dohodkov v letu;

Udeležence sporazuma so poleg tega dolžne v letnem gospodarskem načrtu planirati sredstva za prekvalificiranje delavcev na ukinjenih delovnih mestih zaradi modernizacije tovarn ali posameznih obratov, kolikor niso sredstva predvidena v investicijskih programih;

3. sredstva za rekreacijo, ki lahko znašajo največ 600 din na zaposlenega s tem, da so v tem znesku upoštevana tudi dodatna izplačila, ki temelje na socialnem položaju zaposlenih. Omenjeni znesek na zaposlenega se lahko izplača samo enkrat na leto in to praviloma ob izkoriščanju letnega dopusta;

4. sredstva za družbeno prehrano — delovna malica največ v višini 50 din mesečno na zaposlenega, ki pa se ne smejo izplačati v gotovini;

5. sredstva za kulturno, prosvetno in športno dejavnost ter za dotacije družbenopolitičnim organizacijam, znašajo največ 1,2 % od bruto osebnih dohodkov izplačanih v posameznem letu.

Udeleženci sporazuma predvidijo porabo v predhodnem odstavku naštetih sredstev (ki se formirajo deloma iz doseženega dohodka preteklega leta, deloma iz doseženega dohodka v tekočem letu) z letnim finančnim načrtom.

V. Nagrade in odpravnine

21. člen

Nagrade za: posebne uspehe pri delu, preprečitev velikih škod za delovno organizacijo s požrtvovalnim delom ali posegom, racionalizacije, tehnične izboljšave in izume, določa vsak udeleženec sporazuma s svojimi pravilniki o inventivni dejavnosti.

22. člen

Delavec, ki odhaja in mu preneha delovno razmerje zaradi starostne ali invalidske upokojitve ali zaradi upokojitve na osnovi posebnih pogojev, je upravičen do posebne odpravnine, ki znaša dvakratni povprečni osebni mesečni dohodek, ki ga je imel ta delavec v zadnjih treh mesecih.

23. člen

V primeru smrti delavca, ki se je ponesrečil v podjetju ali umrl iz drugih razlogov, izplača udeleženec sporazuma za pogrebne stroške enkratni povprečni osebni dohodek, ki ga je imel ta delavec v zadnjih treh mesecih.

Povračilo stroškov iz predhodnega odstavka se izplača osebi, ki je plačnik pogrebnih stroškov.

24. člen

Izplačila po tem poglavju se izvajajo iznad osebnih dohodkov, ki so določeni v II. poglavju tega sporazuma.

VI. Nadomestila osebnih dohodkov

25. člen

Med dopustom (letnim, študijskim itd.) ima delavec pravico do

nadomestila osebnega dohodka, ki ga določa posamezni udeleženec sporazuma s svojim splošnim aktom.

26. člen

V času bolezn, ko delavec ne dela, prav tako v času nege obolelega družinskega člana in drugih primerih, ki jih določa zakon, ima delavec v skladu s tem sporazumom ter splošnimi akti udeležencev sporazuma pravico do nadomestila osebnega dohodka.

Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni oziroma odsotnosti z dela, ki je nastopila zaradi nesreče pri delu, nesreče na poti z dela ali na poti na delo znaša 100 % osebnega dohodka.

Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni znaša za prvih 6 dni 80 % osebnega dohodka, od sedmega do 30 dni pa znaša 90 % povprečnega osebnega dohodka, ki ga je imel delavec v preteklem letu.

27. člen

Oceno delovne sposobnosti delavca za prvih 30 dni odsotnosti zaradi bolezni in potrebo po odsotnosti z dela zaradi nege obolelega družinskega člana lahko poda le zdravnik, ki ga zato pooblasti posamezni udeleženec sporazuma.

VII. Osební prejemki, ki bremenijo materialne stroške

a) Dnevnice

28. člen

Višina dnevnice za službeno potovanje v Jugoslaviji znaša:

1. če potovanje traja nad 12 ur — 80 din dnevno;

2. če potovanje traja 8 do 12 ur — 40 din dnevno.

Stroške za prenočišče povrne udeleženec sporazuma delavcu v celoti in to na osnovi predloženega računa.

29. člen

Za službena potovanja v tujino se dnevnice obračunajo v višini, ki velja za republiške organe (Uradni list SRS, 43/69).

V prvo skupino za izplačilo dnevnic po gornjem odstavku spadajo vodilna delovna mesta in visoko strokovna delovna mesta, v drugo skupino pa vsa ostala delovna mesta.

Dnevnic za vključeno nočnino se zniža na 75 % tiste dnevnice, ki je naštet v prvem odstavku s tem, da se v celoti povrne stroški prenočevanja in to na podlagi predloženega obračuna.

b) Nadomestila

30. člen

Nadomestilo za ločeno življenje znaša največ 500 din na mesec.

31. člen

Nadomestilo za delo na terenu izven kraja zaposlitve in sedeža udeleženca sporazuma znaša največ 500 din na mesec.

32. člen

Nadomestilo stroškov za prevoz na delo in iz dela lahko posamezen udeleženec sporazuma izplača delavcu do višine stroškov prevoza z javnim prometnim sredstvom z odbitkom 20 din mesečno.

33. člen

Nadomestilo stroškov za uporabo lastnega vozila v službene namene znaša največ 0,90 din za dejansko prevoženi kilometer. Pavšali za uporabo lastnih vozil v službene namene se ne priznavajo.

34. člen

Vsa vprašanja v zvezi z izplačilom dnevnice in nadomestil, ki niso urejena v tem poglavju, urejajo splošni akti udeležencev sporazuma.

35. člen

Civilno-pravna razmerja (pogodbe o delu) sklepa posamezna udeleženka sporazuma na podlagi

seznama občasnih ali sezonskih del, navedenih v statutu ali drugem splošnem aktu organizacije.

Eventualna nepredvidena razmerja — pogodbe o delu — potrjuje organ, pristojen za obravnavanje delovnih razmerij posamezne udeleženke sporazuma.

VIII. Končne določbe

36. člen

Šteje se, da udeleženec izvaja ta sporazum, če izplačuje DOD v višini najmanj 75 %.

37. člen

Če ob zaključnem računu ugotovi udeleženec sporazuma, da je uporabil za osebne dohodke manj sredstev, lahko nameni razliko v rezervni sklad osebnih dohodkov ali pa v ostale sklade.

38. člen

Skupna štirinajstčlanska komisija, ki so jo podpisnice imenovale za pripravo tega sporazuma, deluje naprej kot stalni organ podpisnic ter ima naslednje naloge:

— spremlja izvajanje sporazuma in v ta namen lahko zahteva od podpisnic potrebne podatke,

— na zahtevo posamezne podpisnice izvaja tolmačenje tega sporazuma,

— spremlja predloge podpisnic za spremembe in dopolnitve sporazuma s tem, da je v vsakem predlogu dolžna zavzeti stališče in ga sporočiti predlagatelju najkasneje v 30 dneh od prejema,

— na podlagi predlogov podpisnic ali na svojo pobudo pripravlja osnutke sprememb in dopolnitev sporazuma ter jih predlaga podpisnicam.

Vsaka izmed podpisnic lahko kadarkoli zamenja svojega predstavnika, ki ga ima v skupni komisiji.

39. člen

Ta sporazum velja, ko ga sprejme več kot polovica najvišjih organov upravljanja udeležencev sporazuma.

40. člen

Sporazum velja, ko so izpolnjeni pogoji 5., 7. in 13. člena zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju, o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov, uporablja pa se od začetka poslovnega leta 1. januarja 1971.

Razpis

V šolskem letu 1971/72 bo ponovno organiziran pouk za Poklicno papirniško šolo za odrasle.

Sola traja dve leti. Pouk bo kot običajno trikrat tedensko po šest šolskih ur v prostorih upravne zgradbe na Vevčah in to ob torkih, sredah in četrtnih s pričetkom ob 15. uri in zaključkom ob 19.55.

Prijave sprejema Izobraževalni center podjetja (soba št. 55) vsak dan do 11. septembra 1971.

Vpis priporočamo vsem, ki nimajo poklica, pa bi si ga s tem načinom šolanja radi pridobili. Ob večjem številu prijav imajo prednost tisti kandidati, ki že delajo na delovnih mestih, za katera je potrebna kvalifikacija, oziroma papirniška šola.

Pogoj: Uspešno končana osemletka, pogojno tudi nedokončana osnovna šola.

Ostale informacije lahko zainteresirani dobijo v kadrovskem oddelku — referat za izobraževanje.

Kadrovska služba

Samoprispevek za gradnjo objektov otroškega varstva

VEVČE, JULIJA — Zagotovitve osnovnih pogojev za otrokovo rast in njegovo varstvo je v naši družbi vedno večji problem. Ko so starši na delu, je treba otroku zagotoviti varnost in varstveno vzgojno dejavnost, podaljšanje bivanja v šoli in razne oblike zdravstvene rekreacije, za nekoliko starejše otroke pa možnost za poklicno in drugo izobraževanje. Družinski interes naj bi bil povezan z interesi družbe. To naj bi zbudilo osveščanje vsakega občana, kadar bo šlo za odločanje o zbiranju in porabi sredstev za otroke od posameznikov, delovnih organizacij, krajevnih skupnosti, društev in družbenih organizacij.

V občini Ljubljana Moste-Polje in drugod je že po zakonu oblikovan stalen vir za razvoj in urejanje otroškega varstva, kar pa ne zadostuje za pokrivanje vedno večjih potreb. Ta vir je komaj dopolnilev drugih virov. Za realizacijo predvidenega programa je tudi razpoložljivih proračunskih sredstev premalo. Zato je prišlo do predloga, ki za Ljubljano in druge občane pomeni važen korak v združevanju in zbiranju sredstev za gradnjo objektov, za varstvo in šolanje otrok, to je do predloga za uvedbo samoprispevka.

Če bo tudi v naši občini uspelo uvesti samoprispevek in izpeljati organizacijske priprave tako, da bodo občani z razumevanjem to odločitev na referendumu podprli, bomo v prihodnjih petih letih močno omilili dosedanje preeče stanje na področju gradnje vzgojno varstvenih objektov in šol.

Podatki iz leta 1970/71 kažejo, da je bila zasedba otrok v VV

zavodih naše občine 1368 otrok, kapaciteta pa znaša le 870. Vevški zavod npr. je predviden za 120 otrok, varuje jih pa 290. Nič boljše ni v Polju, Zalogu in drugod. Res je, da v okolici že gradijo nekaj novih prostorov, še vedno pa primanjkuje sredstev. V težnji, da ne bi dodatno obremenjevali gospodarstva, se kot edina možnost odpira uvedba samoprispevka, kar dela že večina slovenskih občin.

Izvršni odbor občinske konference SZDL se je že v mesecu juliju 1970 izrekel o načelu za pospešeno reševanje problemov vrtcev in šol, pri čemer naj bi neposredno sodelovali s svojimi prispevki občani sami. To sodelovanje pa ne bi prizadelo oseb z nizkimi osebnimi dohodki.

Predlog za uvedbo samoprispevka predvideva obremenitev naslednjih kategorij dohodkov:

— osebnih dohodkov iz delovnega razmerja,

— dohodke iz zasebnih kmetijskih dejavnosti,

— dohodke iz samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti,

— dohodke od samostojnega opravljanja intelektualnih storitev,

— osebnih in družinske pokojnine.

Seveda bo odlok o samoprispevku predpisoval oprostitve za določene kategorije občanov. Merilo za to naj bi bil manjši dohodek kot 760 din na družinskega člana.

Skupščina naše občine je predlagala samoprispevek v višini 1 % od OD iz delovnega razmerja in drugih dohodkov občanov.

Udeležil sem se seminarjev

KOLIČEVO, julija — V svetu in tudi pri nas se na vseh področjih življenja vedno bolj uveljavljata tehnika in avtomatika. Delovni človek se vse bolj in bolj oslanja na modernizacijo proizvodnje, ki pa je odvisna od tehnike in v zadnjem času — kot rečeno — vse bolj od avtomatike. Da pa bi lahko ravnali z zapletenimi stroji, je potrebno vsakodnevno spremljati razvoj tehnike in se izobraževati. V ta namen prireja Delavsko vseučilišče v Zagrebu razne seminarje in tečaje, ki udeležence seznanjajo o najrazličnejših vprašanjih iz tehnike in avtomatike.

V mesecu januarju sem se v Zagrebu udeležil seminarja s tematiko — meritve pretokov — v februarju pa seminarja z naslovom — regulacijska tehnika. Prvi seminar je imel namen seznaniti udeležence o vrstah, uporabi in vzdrževanju merilnih instrumentov za merjenje pretoka starejše izdelave, drugi del seminarja pa je obravnaval uporabo in vzdrževanje instrumentov novejše izdelave, ki se praktično najbolj uporabljajo in ki so tudi vzdržljivejši. Poleg teoretičnih obravnavanj smo delali tudi praktične vaje, in to v laboratoriju Delavskega vseučilišča v Zagrebu.

V mesecu februarju pa sem se udeležil seminarja — regulacijska tehnika. Na tem seminarju smo se seznanili z opisom in delovanjem raznih regulatorjev (elektro in pnevmatski), z daljinskim prenosom regulacije, z različnimi načini merjenja, s posebnimi merilnimi instrumenti, pretvorniki, merilci vlage in podobno. Teoretični del predavanj je bil združen s praktičnimi vajami v Centru za avtomatiko in meritve v Zagrebu. Seminar pa smo zaključili z ogledom toplotarne in elektrarne v Zagrebu.

Oba seminarja, ki sem se jih udeležil, sta bila dobro pripravljena in mi bosta pri mojem delu brez dvoma zelo koristila. Ob

koncu sem se dolžan zahvaliti kolektivu, ki mi je omogočil obisk navedenih seminarjev z željo, da bi podjetje še naprej omogočalo obiske podobnih tečajev in seminarjev.

M. G.

Konzorcij mora biti ekonomsko utemeljen

VEVČE, JULIJA — Pri formiranju konzorcija slovenske papirne industrije se pojavljajo težave glede neenotnosti in premajhne zainteresiranosti slovenskih paparnic za skupno razvojno pot.

Izvršilni odbor je bil mnenja, da bo konzorcij uspel in bo sodelovanje koristno le, če bomo imeli:

1. enoten program, tj. da med seboj tovarne konkurenčno ne nastopajo in da so za to tudi tehnološke garancije;

2. da je slednja investicija, ki je znotraj konzorcija optimalna glede na tržne razmere, glede na surovinsko zaledje in kadrovske zmogljivosti tovarne članice;

3. ekonomsko utemeljen konzorcij je, če so riziki v investicijah enaki med vsemi sodelujočimi tovarnami.

Skratka, za uspešno delo konzorcija je potrebno več pobud vseh članov za skupen nastop in skupno delo slovenske papirne industrije.

IZREKI IN MISLI

S svojo marljivostjo se lahko vsak hvali. (Lessing)

Kako naj bi vodil ljudi tisti, ki še sebe ne more? (Konfucij)

Živeli poštenjaki! Še vedno so manj ničvredni od drugih. (Börne)

Težko je prazni vreči stati pokonci. (Franklin)

Neznanje je vedno pripravljeno za pohvalo. (Boileau)

Dijakinje na praksi

KOLIČEVO, junija — Mnoge srednje šole imajo v svojem učnem načrtu ob koncu šolskega leta predvideno obvezno prakso v ustreznih panogah gospodarstva. Med te šole spada tudi Ekonomska srednja šola v Ljubljani.

Učni načrt Ekonomske srednje šole predvideva za vsako leto obvezno prakso, in sicer za prvi, drugi in tretji razred. Praksa je del pouka in je vsekakor za dijake obvezna. Namen prakse je prikazati oziroma vključiti učence v praktično oziroma dejansko poslovanje v določenih kolektivih. V času obvezne učne prakse se dijaki seznanijo z delom v posameznih oddelkih gospodarske organizacije, v kateri opravljajo prakso. Svoje teoretično znanje, ki so ga pridobili v šoli, povezujejo s praktičnim delom in ju med seboj primerjajo.

V Papirnici Količevo so bila v mesecu juniju na obvezni praksi kar štiri dekleta; vse so dijakinje Ekonomske srednje šole v Ljubljani in so končale 2. letnik.

Anica Lenarčič je svojo prakso vseskozi opravljala v prodajnem oddelku, s čimer se je še najbolj približala začasnemu načrtu obvezne prakse za 2. letnik; ta namreč predvideva spoznavanje s komercialnim poslovanjem podjetij.

Iva Viriant je svojo prakso opravljala v analitsko-planskem oddelku podjetja, Helena Hafner je bila v obratovnem knjigovodstvu, Nada Janežič pa je čas obvezne prakse preživela v kadrovskega oddelku.

Praktikantke morajo o svojem delu v določenih oddelkih voditi posebno evidenco, in sicer v t. i. dnevniku obvezne prakse, ki ga morajo v začetku novega šolskega leta predložiti v šoli predmetnemu profesorju za gospodarsko poslovanje.

Praktikantke so svoje delo opravljale z veseljem v prepričanju, da bo to nekoč njihov stalni poklic. Vse so se v podjetju dobro počutile in si prihodnje leto ponovno želijo opravljati obvezno prakso v Papirnici Količevo. Dekleta so se spoznala z delom v podjetju in z delavci na delovnih mestih ter so bila s tem zelo zadovoljna. Nič se ne pritožujejo nad odnosi, ki vladajo med zaposlenimi v podjetju. Tudi do praktikantk so bili v redu in vseskozi tovariški.

Vse štiri dijakinje so svojo obvezno prakso podaljšale do konca meseca julija.

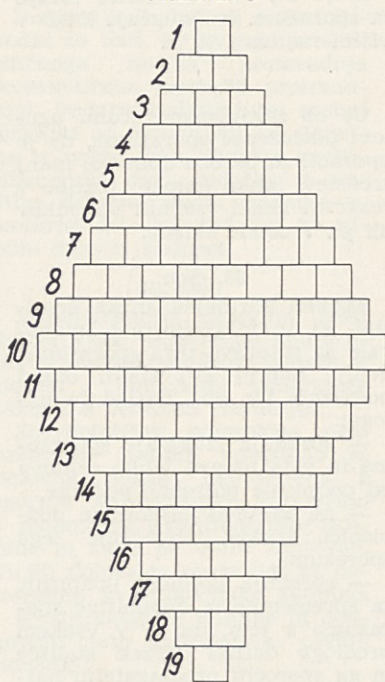
Zelja praktikantk je, da bi v prihodnje, kolikor bodo še na praksi v Papirnici Količevo, spoznale še preostale, dosedaj njim

še neznane oddelke v upravni zgradbi podjetja in drugod. Za njihovo izpopolnjevanje v znanju je bistveno to, da se seznanijo z vsemi oddelki in potem delo posameznih povežejo v celoto.

Ob koncu naj navedem še zahvalo praktikantk vsem uslužbencem v Papirnici Količevo, ki so dijakinjam pomagali pri izpopolnjevanju znanja v gospodarskem poslovanju, hkrati pa tudi zahvalo za trud in potrpljenje, ki so ga imeli z njimi.

Nada Janežič

VRETENO



Vreteno rešujete tako, da pri vsaki besedi s črko več upoštevate vse prejšnje in dodate novo, prav tako pa pri vsaki besedi s črko manj upoštevate vse prejšnje, le da eno odzimate. Primer: A, AR, ERA, RESA, TESAR, RAST, SAT, AS, S

1. rimska številka 50, 2. kratica, ki jo pišemo za datumom namesto letnice, 3. skrajšani naziv znanega podjetja v naši prestolnici, ki predeluje papir, karton in lepenko v končne izdelke, 4. pritisk, 5. oglas, razglas, ki se hitro širi; izdelan iz papirja, 6. oblika združevanja kapitalističnih monopolov, 7. tekmovalka s puško, 8. kovar, intrigant, 9. dve veliki pristanišči v hrvaškem Primorju (v enem obratuje tovarna cigaretnega papirja), 10. grški tiran z otoka Samos, ki je vladal okoli l. 535—515 pred našim štetjem in je baje imel posebno srečo, 11. atribut, 12. naziv za vrsto kartona, ki ga izdeluje Papirnica Količevo, 13. ponoven natisk, s katerim hočemo na isti osnovi nekaj dodati ali spremeniti, 14. domač naziv za lonec, 15. koruzi podobna rastlina, 16. grmada, ogenj (nekoč je naznanjal prihod Turkov), 17. pogovor, 18. kratica naše humanitarne organizacije, 19. polmer, radij.

Pravilne rešitve bomo nagradili kot običajno, s tremi nagradami po 10 in s po eno nagrado po 30 in 60 din. Rok za oddajo rešitev je vključno 12. september 1971.

Rešitev povezanih zlogovnih magičnih kvadratov

Prvi lik: tokata, kavarna, Tanana
Drugi lik: repriza, prisega, zaganjač
Tretji lik: viskoza, kolajna, zamenec
Četrti lik: razalo, zadeva, lovače

Srednji lik: nareza renome, zamera
Skrajšani naziv slovenskega podjetja papirne industrije: PAPIRNICI RADEČE.

Prejeli smo 45 rešitev z Vevč in (samo) eno iz Količevega. Za nagrade so bili izžrebani:

Po 10 din prejmejo: Hilda Gračiček, Ivo Avbelj in Bogo Kokalj. Trideset din prejme Pavlica Jagodič, medtem ko je nagrado 60 din žreb prisodil Francu Žabjeku.

Poslovilni večer ob odhodu v pokoj

VEVČE, JULIJA — Lep poletni večer. Podaljšana miza pod obronki Urhovskega gozda. Nasmejani obrazi. V sredi med njimi pa Mirko GORŠE, vodja obratnih električarjev, ki se je poslavljaj od svojih prijateljev in delovnih tovarišev ob odhodu v pokoj.

Na Vevčah je začel z delom 28. 5. 1942. Zaposlen je bil kot električar v reparaturnih delavnicah, kot strojnik parnih strojev, nazadnje pa kot vodja obratnih

električarjev. Z osnovno izobrazbo, ki si jo je pridobil v strojni šoli mornarice, je bil kos vsem delom svoje stroke, kot človek pa prijeten in tovariški. Zato ni čudno, da je bilo vsem prisotnim ob slovesu kar težko pri srcu, tehnični sektor podjetja pa bo ob dobrega strokovnega sodelavca.

Za vsa leta sodelovanja se mu s tega mesta za njegov trud iskreno zahvaljujemo in želimo še mnogo prijetnih in zdravih let.



Mirko Gorše v sredi svojih sodelavcev

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Papirnica Vevče

Prišli:

Jože ŠKAVERČ, referent za vzdrževanje elektro naprav
Joža NAPOTNIK, natakarcia v Počitniškem domu v Novigradu
Franc ČUDEN, kuhar v Počitniškem domu v Novigradu
Sulejman OSMANAGIĆ, II. pomočnik premaznega stroja
Ramadan RUSTA, nanosilec
Vaskrsija SAVIĆ, pomočnik zavijača premazanega papirja
Jože KOZLEVČAR, nanosilec, Salih VELIJA, nanosilec
Čazim RAMAJ, nanosilec
Nikola RISTANOVIĆ, nanosilec
Edvard UMEK, progar
Bojan TURK, nanosilec
Pavla ZORE, pomočnica kuharice v DR
Marija MAHKOVIC, pomočnica kuharice v DR

Odšli:

Janez PRESL, lastna odpoved
Milisav MITUCIĆ, samovoljno zapustil delo
Jože MAHKOVIC, umrl
Karel ARTIĆ, lastna odpoved
Ostoja POPOVIĆ, lastna odpoved
Ivan DEBELEC, samovoljno zapustil delo
Martin ing. ZOREC, lastna odpoved
Salih VELIJA, lastna odpoved
Ivan JAVORNIK, lastna odpoved

Rodili so se:

Jožetu LEVIČNIKU, sin Marjan Huseinu SILAHU, hči Safeta
Jožetu STRAHU, roj. 1933, hči Andreja
Janezu in Jolandi KAMŠEK, sin Jure

Čestitamo!

Tovarna celuloze Medvode

V mesecu juniju se je zaposlil: Jakob OKORN, tesar I

V mesecu juniju so odšli iz podjetja:

Janez BURGAR, tesar I, invalidsko upokojen
Drago PODVEZ, II. pom. kuharja, samovoljno
Muharem HANDANAGIĆ, nakladalec žamanja, samovoljno
Alojz KOZJEK, I. pom. kuharja, delavčeva odpoved

V mesecu juniju sta uspešno zaključila šolanje:

Slavko OMEJC na poklicni papirniški šoli

Jože ŠILAR na poklicni šoli kovinarske stroke

Čestitamo!

Poroča:

Poročil se je Pavel RUPAR, električar

Čestitamo!

Papirnica Količevo

V mesecu juniju so se zaposlili:

Mihael NOVAK, kolodrobec v lepenki
Franjo NAROB, pomočnik stiskalca lepenke
Roman ANDREJKA, pomočnik stiskalca lepenke

V mesecu juniju so odšli iz podjetja:

Marjan dipl. ing. BUKOVEC, vodja energetike, sporazumno
Janko PAVLIČ, strojni ključavničar, sporazumno
Emil LEMUT, I. pomoč. prečnega rezilca, samovoljno
Jože GORJUP, delavec v KC, samovoljno

Rodili so se:

Ivanu POLJANSKU se je rodila hčerka Nada
Dragotu ŠTRUKLJU se je rodil sin Matej
Jožetu KUNAVERJU se je rodil sin Rado
Cirili in Videtu VAVPETIČU se je rodil sin Iztok

Čestitamo!

Poročili so se:

Emica KANGLER se je poročila z Maksimilijanom HROVATOM

Čestitamo!

NAŠE DELO

Glasilu delovnih kolektivov Združenih papirnic Ljubljana in Papirnice Količevo in Tovarne celuloze Medvode — Izdajajo ga njihovi delavski sveti — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida — Uredniški odbor: Marjan Cerne, Janez Gasperin, ing. Janez Hribar, Jože Lejko, Ljubo Milič, Tone Novak, Andrej Pirkmaier in Stane Skok. — Tehnični urednik Danilo Domanjko (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.



Praktikantka Anica Lenarčič

Še en lep uspeh kegljačev Papirnice Količevo

KOLIČEVO, JULIJA — Končan je prvi del tekmovanja male lige v ljubljanski kegljaški tekmovalni skupnosti. Naša ekipa od devetih tekem ni izgubila nobe-

ne, čeprav je imela za nasprotnike precej dobrih ekip. Ker še nismo prejeli dokončnih rezultatov, lahko posredujemo le posamezne izide dvobojev našega moštva:

		Razlika
Papirnica Količevo: Hidro Medvode	2334 : 2278	56
Papirnica Količevo: Color Medvode	2290 : 2161	129
Papirnica Količevo: Gradis Ljubljana	2283 : 2190	93
Papirnica Količevo: Slovin Ljubljana	2290 : 2267	23
Papirnica Količevo: Tela Ljubljana	2294 : 2163	131
Papirnica Količevo: Slavija Vevče	2406 : 2192	223
Papirnica Količevo: Tehnika Ljubljana	2277 : 2229	48
Papirnica Količevo: Litostroj Ljubljana	2353 : 2060	293
Papirnica Količevo: Kemik Medvode	2273 : 2126	147

Naši tekmovalci so bili precej izenačeni. Nekoliko boljši od ostalih je bil Vide Vavpetič, ki je v devetih nastopih imel povprečno 405 podrhtih kegljev na 100 lučaje. Drugi je bil Andrej Vavpetič s povprečkom 390 kegljev, sledijo Jože Poljanšek s 389, Ivo Sonc s 386, Božo Petkovič s 384, Janez Kožar s 379 ter Vlado Avbelj s 358 keglji.

24. junija so gostovali na Količevem športniki iz Tovarne celuloze Krško. Z njimi smo se pome-

rili v kegljanju in namiznem tenisu. Obe srečanja smo sicer odločili v svojo korist, toda važnejše od tega je, da smo se zopet srečali. Na prijetnem tovariškem zaključku smo se dogovorili za povratni dvoboj, ki bo 20. avgusta v Krškem in bo obenem dobro služil obema vrstama kot priprava za letošnje letne športne igre, ki bodo v septembru prav tako v Krškem. Zelja vseh je bila, da taka srečanja postanejo redna.

VV



Fric Majhenič pred tekmo